

Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut - AMBIS

Katedra ekonomie a managementu

Banka pro mezinárodní platby

Bakalářská práce

Autor:

Iva Zímová

Bankovní management

Vedoucí práce:

doc. Ing. Jana Marková, CSc.

Praha

2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že odevzdaná elektronická podoba práce je identická s její tištěnou verzí, a jsem seznámena se skutečností, že se práce bude archivovat v knihovně VŠ AMBIS a dále bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím interní databáze elektronických vysokoškolských prací.

V Praze dne

Iva Zímová

Anotace

Tato práce se zabývá analýzou finančních operací Banky pro mezinárodní platby a zhodnocením jejího postavení v mezinárodním měnovém systému. Popisuje důvody založení Banky pro mezinárodní platby, cíle a hlavní funcce. Dále představuje organizační strukturu BIS a seznamuje s bankovními službami, které poskytuje především centrálním bankám. Analýza finančních operací je provedena na bilanci BIS v letech 2007 a 2017. Jsou zmíněny i další aktivity BIS. Činnost Banky pro mezinárodní platby je představena v souborech opatření pod názvem Basel I – III při zabezpečování stability finančního a měnového systému. Závěr obsahuje shrnutí práce a rozebírá přijatá opatření v souvislosti s kapitálovou přiměřeností bank v případě vzniku krizí.

Klíčová slova

Banka pro mezinárodní platby, Basel I - III, mezinárodní spolupráce, mezinárodní měnový systém.

Annotation

This work deals with the analysis of the financial operations of the Bank for international settlements and the appreciation of its position in the international monetary system. Description of the reasons for establishing the Bank for International Settlements, the objectives and main function. The BIS also represents a good organisational structure for banking services, mainly to central banks. Analysis of the financial operations of the BIS balance between 2007 and 2017. Other activities are mentioned and BIS. The action is presented in groups of measures under the Basel I to III in ensuring the stability of the financial and monetary system. It includes a summary of the conclusions and measures discussed problems associated with the capital adequacy of banks in the event of a crisis.

Keywords

The bank for international settlements, Basel I - III, international cooperation, international monetary system.

Obsah

Úvod	5
1 Banka pro mezinárodní platby (Bank for International Settlements - BIS).....	7
1.1 Haagská smlouva	8
1.2 Stanovy BIS.....	10
1.3 Bruselský protokol a Headquarters Agreement.....	11
1.4 Organizační struktura BIS.....	12
1.5 Cíle BIS.....	13
2 Finanční operace BIS.....	14
2.1 Finanční operace, produkty a služby BIS.....	14
2.2 Analýza finančních operací BIS v roce 2007 a 2017.....	16
2.2.1 Aktiva BIS.....	16
2.2.2 Pasiva BIS.....	20
2.2.3 Výkaz zisků a ztrát.....	23
3 Další aktivity BIS.....	27
4 BIS jako centrum mezinárodní měnové spolupráce.....	33
4.1 Basilejský vábor pro bankovní dohled	38
4.2 BIS jako centrum ekonomického a měnového výzkumu.....	42
5 Postavení BIS v mezinárodním měnovém systému.....	43
Závěr.....	47
Seznam použité literatury.....	49
Seznam příloh.....	54

Úvod

Téma práce „Banka pro mezinárodní platby“ (BIS) jsem si zvolila, pro její specifické postavení v mezinárodním měnovém systému. Je nejstarší mezinárodní bankovní institucí a významným centrem mezinárodní měnové spolupráce.

Cílem práce je analýza finančních operací Banky pro mezinárodní platby a zhodnocení jejího postavení v mezinárodním měnovém systému.

Bankovní sektor je nejdynamičtější se rozvíjející sektor národního hospodářství a bezchybné fungování bankovníctví je důležité pro celý rozvoj ekonomiky státu. Ekonomické krize jsou důkazem toho, jak dalece může nestabilita bankovního sektoru otřást světovou ekonomikou.

Banka pro mezinárodní platby byla založena 17. 5. 1930. Je nejstarší mezinárodní finanční institucí na světě a hlavním centrem mezinárodní spolupráce centrálních bank. BIS vznikla v souvislosti s Youngovým plánem, který se zabýval otázkou vyrovnávacích plateb uložených Německu Versailleskou smlouvou po první světové válce. Jako zúčtovací centrum sloužila BIS i po druhé světové válce. Z této původní role pochází název Banky pro mezinárodní platby.

BIS byla také vytvořena, aby fungovala jako správce Dawes a Young Loans (mezinárodní půjčky vydané na financování odškodnění) a podporovala spolupráci centrálních bank. Problematika odškodnění rychle zmizela a činnost banky se soustředila výhradně na spolupráci mezi centrálními bankami a dalšími agenturami, které prosazují měnovou a finanční stabilitu.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola popisuje funkce, činnosti a cíle Banky pro mezinárodní platby. Obsahem je také Haagská smlouva, stanovy a organizační struktura BIS.

Druhá kapitola je zaměřena na finanční operace BIS. Dále je provedena analýza bilance BIS ve finančním roce 2006/07 a 2016/17 s grafickým znázorněním a následným komentářem. Jsou zde popsána aktiva, pasiva, výkaz zisků a ztrát BIS.

Obsahem třetí kapitoly jsou další aktivity BIS od jejího založení až po současnost. Čtvrtá část představuje BIS jako banku centrálních bank a její roli při vytváření mezinárodní měnové spolupráce. Zmíněna je činnost jednoho z hostujících výborů v BIS, kterým je Basilejský výbor s jeho dohodami pro kapitálovou přiměřenost, jež jsou nazývány Basel I, Basel II a Basel III. Je zde představena i role BIS v ekonomickém a měnovém výzkumu.

Pátá kapitola je věnována postavení Banky pro mezinárodní platby v mezinárodním měnovém systému.

V závěru práce jsou shrnuty poznatky o Bance pro mezinárodní platby a jsou rozebrána přijatá opatření v souvislosti s kapitálovou přiměřeností bank v případě vzniku krizí.

1 Banka pro mezinárodní platby

(Bank for International Settlements - BIS)

Banka pro mezinárodní platby (BIS) je nejstarší mezinárodní institucí v Evropě. Slouží jako banka pro členské centrální banky. Její úlohou je podporovat mezinárodní měnovou a finanční stabilitu. Banka pro mezinárodní platby má sídlo v Basileji ve Švýcarsku a zastoupení v Hongkongu od roku 1998 a v Mexico City od roku 2002.¹

Obrázek číslo 1. - BIS, Centralbahnplatz 2 and Aeschenplatz 1 CH-4002, Basel, Switzerland

BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS

Zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Bank_for_International_Settlements

BIS byla založena na základě Haagské smlouvy 20. 1. 1930 na Haagské konferenci mezi Švýcarskem a zakládajícími státy tj. vláda Německa, Belgie, Francie, Spojené království Velké

¹ About the BIS - overview. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/index.htm>

Británie a Severního Irska, Itálie, Japonska a Švýcarska. BIS byla založena jako mezinárodní zúčtovací centrum pro vypořádání válečných náhrad placených Německem po 1. světové válce. Smlouva o založení BIS nabyla právní moci 24. 2. 1930 a vlastní činnost Banka pro mezinárodní platby zahájila 17. 5. 1930.¹

Členství v BIS má v současné době skoro každý evropský stát a mnoho států z ostatních částí světa. V současnosti má BIS 60 členů viz. příloha číslo 1. Požadavkem pro získání členství je, vzhledem ke statutu akciové společnosti, upsání akcií do základního kapitálu. Členy jsou centrální banky jednotlivých zemí a ne státy.¹

Banka pro mezinárodní platby funguje jako nezávislá mezinárodní instituce, která nepodléhá švýcarské vládě ani jejímu právnímu systému. Má postavení mezinárodní organizace se všemi zárukami a výsadami. BIS je komerční bankou s právní strukturou obchodní společnosti s odpovědností omezenou výší akcií registrovaných na jméno příslušného akcionáře. Tyto podmínky jsou stanoveny v Haagské smlouvě a dále rozvedeny ve stanovách a v Bruselském protokolu z 30. 7. 1936, který byl v roce 1987 nahrazen dohodou Headquarters Agreement (viz. část 1.1,1.2,1.3).¹

1.1 Haagská smlouva

Jak již bylo zmíněno BIS vznikla na základě Haagské smlouvy z 20. 1. 1930 (Convention Respecting the BIS) mezi zakládajícími státy a Švýcarskem.²

Součástí Haagské smlouvy je Ustavující charta (Constituent Charter of the BIS) upravující důležité podmínky pro existenci a fungování Banky pro mezinárodní platby. Haagská smlouva je smlouvou mezi vládami a Ustavující charta je smlouvou zakladatelů, kterými jsou vládami zmocněné centrální banky Belgie, Francie, Německa, Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Itálie a Japonska a také bankovní skupina soukromých bank USA

¹ About the BIS - overview. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/index.htm>

² BIS Constituent Charter. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/charter-en.pdf>.

(J. P. Morgan and Co. of New York, First National Bank of New York, New York, First National Bank of Chicago, Chicago). ²

Ustavují charta stanovuje zásady, podle kterých lze doplňovat a měnit nejdůležitější články statutu. BIS byla reálně založena podpisem charty. Její struktura, operace a činnosti byly vymezeny stanovami, které byly schváleny současně s chartou.

Švýcarsko se v Haagské smlouvě zavazuje poskytnout Bance pro mezinárodní platby výsadu spočívající v konstitučním závazku (nikdy) neanulovat Ustavující chartu, nedoplňovat ji ani neanulovat, a ani nesankcionovat změny statutu banky jinak, než se souhlasem vlád, které tuto smlouvu podepsaly. ³

Haagská smlouva také upravuje způsob řešení případných sporů. Švýcarský soud nemá kompetenci řešit případné spory mezi Švýcarskem a BIS. V případě sporů rozhoduje o řešení tzv. Arbitrážní tribunál, který sídlí v Haagu. Členy tribunálu vybírají Belgie, Francie, Itálie, Německo a Velká Británie. ²

Původně byla smlouva uzavřena na dobu 15 let, ale švýcarské právo vyžadovalo zvláštní souhlas s pobytem banky na území Švýcarska v závislosti na celé době jejího pobytu. Souhlas byl obdržen 10. 6. 1930 a smlouva byla prodloužena na celou dobu umístění banky na jeho území, tzn. bez časového omezení. Ratifikační dokument Haagské smlouvy je uložen na Ministerstvu zahraničních věcí v Paříži. BIS je tak nejstarší mezinárodní finanční institucí na světě v systému mezinárodních finančních a měnových vztahů. ²

² BIS Constituent Charter. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/charter-en.pdf>.

³ Bank for International Settlements - Basic texts. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/basictexts-en.pdf>.

1.2 Stanovy BIS

Stanovy Banky pro mezinárodní platby (Statutes of the Bank for International Settlements) byly přijaty 20. 1. 1930. Stanovy vymezují operace, činnosti, strukturu a chování BIS při působení na mezinárodních trzích.⁴

Dle stanov Banky pro mezinárodní platby je jejím cílem podporovat spolupráci centrálních bank a zabezpečovat dostatečné prostředky pro mezinárodní finanční operace. Působit jako zplnomocněnec a zprostředkovatel v mezinárodních finančních operacích na základě dohod se zainteresovanými stranami.⁴

Kapitál BIS může být zvýšen či snížen na návrh představenstva. Musí být však schválen dvoutřetinovou většinou a zároveň přijat také dvoutřetinovou většinou účastníků valné hromady. Odpovědnost akcionářů je limitována nominální hodnotou jimi držенých akcií. Držení akcií je spojeno s právem na podíl na zisku, ale nejedná se o právo volby a účasti na valné hromadě. Právo volby a účasti na valné hromadě vykonává jen centrální banka každé členské země nebo její jmenovaný zástupce.⁴

Operace Banky pro mezinárodní platby musí být prováděny v souladu s měnovou politikou centrálních bank zúčastněných zemí. Pokud centrální banka dané země na dotaz BIS v přiměřené době nevyjádří souhlas, nesmí BIS takovou operaci uskutečnit. Operace, které BIS může provádět, jsou v podstatě totožné s operacemi komerčních bank. Článek III/24 stanov uvádí operace, které BIS nesmí provádět. Těmi jsou např. vydávání směnec splatných po předložení držitelem, poskytování úvěrů vládám, otevírání běžný účtů vládám.⁴

Při založení Banky pro mezinárodní platby byl upsán základní kapitál ve výši 500 mil. švýcarských franků (145.161.290,32 gramů čistého zlata) rozdělených na 200 tisíc akcií. V roce 1969 došlo k navýšení základního kapitálu na 1500 mil. švýcarských franků a rozdělení na 600 tisíc akcií po 2500 švýcarských francích. Bankovní skupina USA měla v držení třikrát

⁴ Statutes of the BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/about/statutes-en.pdf>

větší počet akcií než ostatní jednotlivé země a proto na mimořádné valné hromadě v roce 2001 došlo ke změně. Byl schálen zpětný odkup akcií za 725 mil. USD. BIS tuto změnu zdůvodnila jako odstranění konfliktu zájmů mezi soukromými vlastníky a cíli banky. Byla zrušena registrace těchto akcií na soukromé osoby, a tím akcie přešly do držení BIS a následně byly nabídnuty k odkupu za stejnou cenu ostatním akcionářům.⁴

V roce 2003 v souladu s pravidly Mezinárodního měnového fondu (MMF) bylo rozhodnuto o přechodu na měnovou jednotku „zvláštní práva čerpání“ (SDR – Special Drawing Rights) a výše základního kapitálu byla nově stanovena na 3 miliardy SDR, rozdělené na 600.000 akcií po 5.000 SDR vydaných ve třech emisích.⁵

1.3 Bruselský protokol a Headquarters Agreement

Bruselský protokol⁶ byl podepsán 30. 7. 1936 a 10. února 1987 byl nahrazen dohodou „Headquarters Agreement“ (dohoda o sídle). Tato dohoda byla podepsána mezi BIS a Švýcarskou konfederací. Týká se práv, výsad a imunity BIS na švýcarském území.⁷

Headquarters Agreement potvrzuje mezinárodní právní subjektivitu a právní způsobilost BIS na švýcarském území. Týká se také ochrany, nedotknutelnosti majetku, budov nebo okolních pozemků bez ohledu na majitele, pokud slouží účelům BIS. Dalším bodem dohody je imunita BIS vůči výkonu švýcarského práva a rozhodnutí švýcarských soudů. BIS má výsadní zacházení při celním řízení, které je regulováno dohodou o výhodách poskytovaných mezinárodními organizacím. Zaručuje svobodné provádění všech operací podle stanov jak ve Švýcarsku, tak se zahraničím. BIS nepodléhá švýcarskému systému pracovního práva a penzijního pojištění ani zdanění zaměstnaneckých platů a odměn. Členům představenstva a

⁴ Statutes of the BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/about/statutes-en.pdf>.

⁵ 87th Annual Report 2016/17. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-20]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2017e8.pdf>.

⁶ Brussels protocol. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/protocol-en.pdf>.

⁷ Headquarters Agreement. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/headquart-en.pdf>

vedení banky a také představitelům členských centrálních bank jednotlivých zemí, pokud se pohybují na území Švýcarska jsou poskytovány různé daňové a celní výsady jako diplomatickému sboru. Švýcarsko nenese odpovědnost za činnost BIS ani za její funkcionáře na mezinárodním poli.⁷

1.4 Organizační struktura BIS

Banka pro mezinárodní platby má formu akciové společnosti. Nejvyšším orgánem BIS je valná hromada. Do její kompetence náleží určování výše dividend, přidělování zdrojů do rezervního fondu a schvalování závěrečné bilance a výroční zprávy. Schází se jednou ročně a účastnit se jí mohou pouze ty centrální banky, které upsaly akcie. Organizační struktura BIS je znázorněna v příloze číslo 2.⁸

Dalším hlavním řídicím orgánem BIS je správní rada. Rozhoduje o strategických činnostech BIS, dohlíží na fungování managementu a zároveň plní specifické funkce obsažené v bankovních stanovách. Schází se minimálně šestkrát do roka. Správní rada může čítat až 21 členů, z čehož 6 členů je ex-offo. V současné době se tyto ex-offo členové skládají z guvernérů centrálních bank Belgie, Francie, Německa, Itálie, Velké Británie a Spojených států. Ex-offo členové mohou mezi své členy zařadit jednoho představitele stejné národnosti z oblasti financí, obchodu nebo průmyslu, a to na tři roky. Dalších 9 členů se volí ze čtyř uchazečů z každého státu, jež upsal kapitál nebo má ex-offo zástupce, a tyto vybraní členové se následně dělí do tří skupin podle toho, na jak dlouho funkci zastupují (první skupina rok, druhá dva a třetí tři roky). Správní rada dále ze svých členů volí svého předsedu a místopředsedu, a to na tři roky. Mimo to volí také prezidenta instituce, též na tři roky. Správní radě v její funkci pomáhá několik výborů. Ty se specializují na administrativu, audit, řízení rizik a nominaci nových členů.⁹

⁷ Headquarters Agreement. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/headquart-en.pdf>

⁸ Convention respecting the Bank for International Settlements. *Bank for International Settlements* [online]. 1930 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/convention-en.pdf>.

⁹ Board of Directors. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/board.htm>

Banka pro mezinárodní platby má tři hlavní odbory:

- Měnový a ekonomický odbor - provádí výzkum a analýzy informací o vývoji mezinárodního finančního systému a informací o hospodářském a měnovém vývoji v jednotlivých státech. Kromě toho organizuje schůze představitelů centrálních bank, v jejichž kompetenci je finanční stabilita.⁹
- Bankovní odbor - poskytuje rozsáhlý okruh finančních služeb na podporu centrálních bank v jejich správě devizových a zlatých rezerv.⁹
- Generální sekretariát - plní administrativní funkci a organizuje fungování instituce – podnikové služby, lidské zdroje, bezpečnost, komunikace, informační technologie atd.⁹

1.5 Cíle BIS

“Banka pro mezinárodní platby podporuje měnovou a finanční spolupráci centrálních bank a dalších institucí, představuje centrum výzkumu a významnou diskuzní platformu pro orgány odpovědné za podporu finanční stability. BIS rovněž poskytuje centrálním bankám služby související se správou devizových rezerv a je renomovanou institucí v oblasti ekonomického výzkumu a analýzy.,¹⁰

V současnosti se Banka pro mezinárodní platby zaměřuje především na rozvoj spolupráce mezi centrálními bankami členských zemí a na vytváření příznivých podmínek pro mezinárodní finanční operace. Spolupracuje s Mezinárodním měnovým fondem (MMF) a Skupinou světové banky (SB).¹¹

⁹ Board of Directors. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/board.htm>

¹⁰ Banka pro mezinárodní platby (BIS) - Česká národní banka. [online]. Copyright © Česká národní banka. [cit. 2018-03-01]. Dostupný z WWW: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/bis/

¹¹ viz. ¹

BIS působí především jako:

- centrum mezinárodní spolupráce, zejména v oblasti centrálního bankovníctví a bankovního dohledu s cílem zajištění měnové a finanční stability
- centrum mezinárodního ekonomického a měnového výzkumu
- banka centrálních bank, zejména v oblasti spolupráce při řízení jejich devizových rezerv
- zprostředkovatel při uzavírání mezinárodních finančních dohod. ¹²

2 Finanční operace Banky pro mezinárodní platby

2.1 Finanční operace, produkty a služby BIS

Banka pro mezinárodní platby nabízí širokou škálu finančních operací a služeb určených centrálním bankám a dalším měnovým institucím při správě jejich devizových a zlatých rezerv. V současné době využívá služeb BIS asi 140 klientů. Jako každá jiná banka tak i BIS se snaží nabízet prémiové služby s cílem získat centrální banky jako své klienty. ¹³

Obchodovatelné nástroje Banky pro mezinárodní platby jsou atraktivní investice využívané správci rezerv, kteří vyhledávají výnos a úvěrovou kvalitu. Převážně používané jsou světové rezervní měny jako je americký dolar, euro, anglická libra a japonský jen. ¹³

Nabízenými nástroji BIS jsou:

- FIXBIS - investice s fixní sazbou v BIS - jsou k dispozici pro všechny splatnosti od jednoho týdne do jednoho roku
- MTI - střednědobé nástroje peněžního trhu se čtvrtletní splatností od jednoho do pěti let
- MTI s výzvou k inkasu. ¹³

V zastoupení svých klientů provádí BIS operace se zahraniční měnou a zlatem. Operace se zlatem nabízejí účty s úločkami na fixní dobu nebo výplatou na požádání. Dalšími

¹² viz. ¹

¹³ Banking services for central banks. *Bank for International Settlements* [online].[cit. 2018-03-11]. Dostupné z WWW: <https://www.bis.org/banking/index.htm>

nabízenými službami jsou spotové transakce v hlavních měnách a SDR např. swaps, přímé forwardy, opce a měnová depozita. Peněžní depozita jsou v podobě vkladů na běžných a termínovaných účtech.¹³

BIS nabízí také služby správy a řízení aktiv složených ze státních cenných papírů a úvěrových cenných papírů s vysokým fixovaným výnosem. Produkty BIS jsou nabízeny v jedné měně nebo složené z několika měn. Mezi nabízené produkty BIS také patří pokladniční poukázky. Pokladniční poukázky jsou nejlépe prodejné nástroje na peněžním trhu, jejichž popularita spočívá především v jejich jednoduchosti. Pokladniční poukázky jsou v podstatě prostředkem, jak vlády jednotlivých států mohou získat peníze od veřejnosti. Pokladniční poukázky jsou krátkodobé nástroje se splatností do jednoho roku od data jejich emise denominované ve světových měnách.¹³

Operace, které naopak BIS nesmí provádět, jak již bylo zmíněno, je např. emitovat cenné papíry splatné na požádání, nabývat nemovitosti, otevírat vládám běžné účty a poskytovat jim úvěry. Také neprovádí činnosti pro běžné bankovní klienty. Nemá trezory, přepážky ani jiné zařízení, které mají komerční banky. Finanční služby se uskutečňují ze tří obchodních center. Jedno je v centrále banky v Basileji, druhé v jejím asijském centru v Hongkongu a třetí v Mexico City.¹⁴

V Bance pro mezinárodní platby mají uložena svá depozita centrální banky z různých zemí světa, obchodní banky a mezinárodní měnové instituce. Ve své činnosti se BIS řídí tou zásadou, že její operace musí být v souladu s měnovou politikou centrálních bank.¹³

BIS při svých operacích realizuje zisk, tak jako každá jiná organizace. Většinu tohoto zisku generuje investováním do dluhopisů a jiných cenných papírů, dále také přes úroky z termínovaných vkladů, které drží na účtech jiných bank.¹³

¹³ Banking services for central banks. *Bank for International Settlements* [online].[cit. 2018-03-11]. Dostupné z WWW: <https://www.bis.org/banking/index.htm>

¹⁴ Financial information. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/financial.htm>

2.2 Analýza finančních operací BIS v roce 2007 a 2017

Banka pro mezinárodní platby každoročně již od roku 1931 zveřejňuje Výroční zprávy. 25. 6. 2017 to byla 87. Výroční zpráva. Kromě přehledu o své činnosti a ročních finančních výkazech, obsahuje Výroční zpráva také přehled globálního hospodářského a finančního vývoje a komentáře ke klíčovým otázkám. Kompletní historická série výročních zpráv je dostupná online v angličtině, francouzštině, němčině a italštině na webových stránkách BIS. Finanční rok Banky pro mezinárodní platby začíná 1. 4. a končí 31. 3. následujícího roku.¹⁵

BIS každoročně zveřejňuje auditovanou roční účetní závěrku ve své Výroční zprávě. Účetní závěrka je sestavena v souladu se stanovami a účetními pravidly BIS. Účetní postupy vycházejí z Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a jsou prováděny v souladu s rozhodnutími představenstva. Dále BIS poskytuje komplexní přehled, analýzu rozvahy, výkaz zisku a ztrát spolu s dalšími informacemi o finanční situaci, kapitálové přiměřenosti a řízení rizik. Rovněž zveřejňuje neauditované pololetní účetní závěrky a každý měsíc zveřejňuje výpis z účtu, který poskytuje aktuální přehled aktiv, závazků a vlastního kapitálu banky.¹⁶ Celková bilance BIS k 31. 3. 2017 činila 242,2 mil. SDR, viz. příloha 3 Tabulka číslo 1. - Bilance BIS v roce 2007 a 2017.

2.2.1 Aktiva BIS^{16, 17}

Většina aktiv Banky pro mezinárodní platby se skládá z vládních cenných papírů a investic do komerčních bank mezinárodního významu. Přehled jednotlivých aktiv BIS je uveden v příloze 3 - Tabulka číslo 1. - Bilance BIS v roce 2007 a 2017.

V grafu 1 - Aktiva BIS v roce 2007 a 2017 (viz. níže) je uveden podíl jednotlivých položek aktiv na celkových aktivech Banky pro mezinárodní platby. Z grafu je patrné, že největší

¹⁵ Financial informationa - BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/financial.htm>

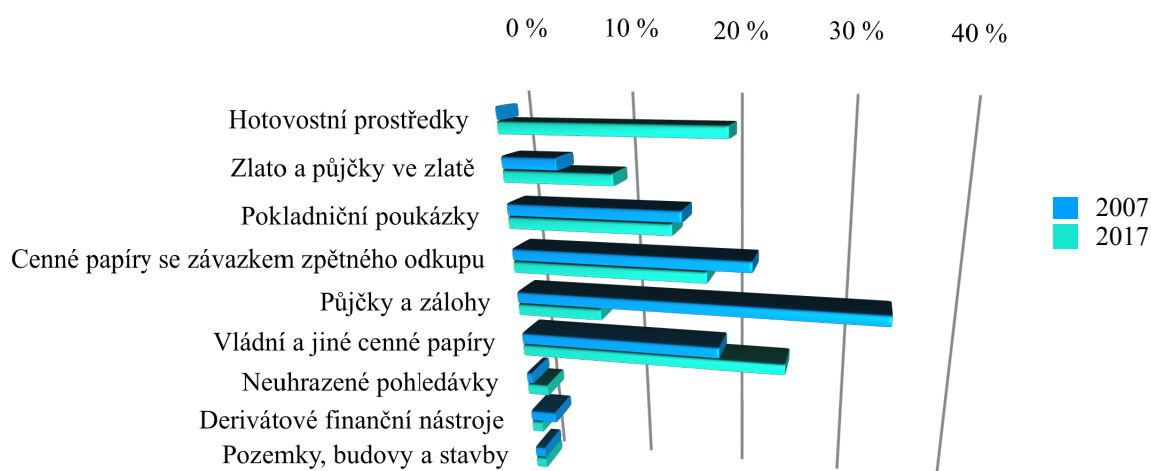
¹⁶ 77th Annual Report 2006/2007. *Bank for International Settlements* [online]. 2007 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

¹⁷ 87th Annual Report 2016/17. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-20]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2017e8.pdf>

položkou aktiv jsou vládní a jiné cenné papíry. Jedná se o dluhové cenné papíry vydané vládami, mezinárodními institucemi, jinými institucemi veřejného sektoru, komerčními bankami a podniky (komerční papíry, vkladové certifikáty, dluhopisy s pevnou a pohyblivou úrokovou sazbou, kryté dluhopisy apod.). Velký rozdíl je také patrný v hotovostních prostředcích v celkové hodnotě o 48,2 mil SDR. V aktivech hotovostní prostředky v roce 2017 zabírají 20 % oproti roku 2007, kdy byly pouze 3 %. Hotovost BIS drží převážně u centrálních bank a část u obchodních bank. Pokladniční poukázky jsou krátkodobé cenné papíry emitované vládami na diskontní bázi. Hotovost a pokladniční poukázky patří mezi finanční nástroje, které jsou převážně určeny ke stabilizaci měnových a finančních soustav států. Cenné papíry se závazkem zpětného odkupu jsou transakce zajištěné úvěrem. Ve srovnání s rokem 2007 jejich podíl klesl o 4 % a hodnotově o 12,2 mil. SDR.

Rozdíl je také patrný ve snížení půjček a operací se zlatem, hodnotově o 70,1 mil. SDR. Snížení je zřejmě obrazem doznívající úvěrové angažovanosti Banky pro mezinárodní platby v pomoci zemím (více níže viz. Graf číslo 2. - Úvěrová angažovanost BIS podle teritoriální oblasti v letech 2007 a 2017, Graf číslo 3. - Úvěrová angažovanost podle klientů BIS v roce 2007 a 2017). Zlato a zlaté půjčky oproti roku 2007 naopak vzrostly o 11,8 mil. SDR. Růst má pravděpodobně souvislost se změnou struktury zdrojů a také s cenou zlata a jeho výnosem. Zlatá depozita tvoří výlučně vklady centrálních bank.

Derivátové finanční nástroje v porovnání s rokem 2007 klesly o 3,2 mil. SDR. Neuhrazené pohledávky se od roku 2007 zvýšily o 3,7 mil. SDR, stále to ale vypovídá o obezřetné politice banky. V neuhrazených pohledávkách jsou zahrnuty ostatní aktiva a finanční transakce čekající na vypořádání (obvykle splatné za tři dny nebo již byly uhrazeny, ale hotovost nebyla přenesena). V roce 2007 tvořily finanční transakce čekající na vypořádání z neuhrazených pohledávek 99,5 % a v roce 2017 99,7 %. Půjčky a zálohy zahrnují úvěry na dobu určitou. Jedná se o velmi krátkodobá finanční aktiva s výpovědní lhůtou tři dny nebo méně. Zbývající položky aktiv jako jsou pozemky, budovy a zařízení jsou jen technického charakteru.

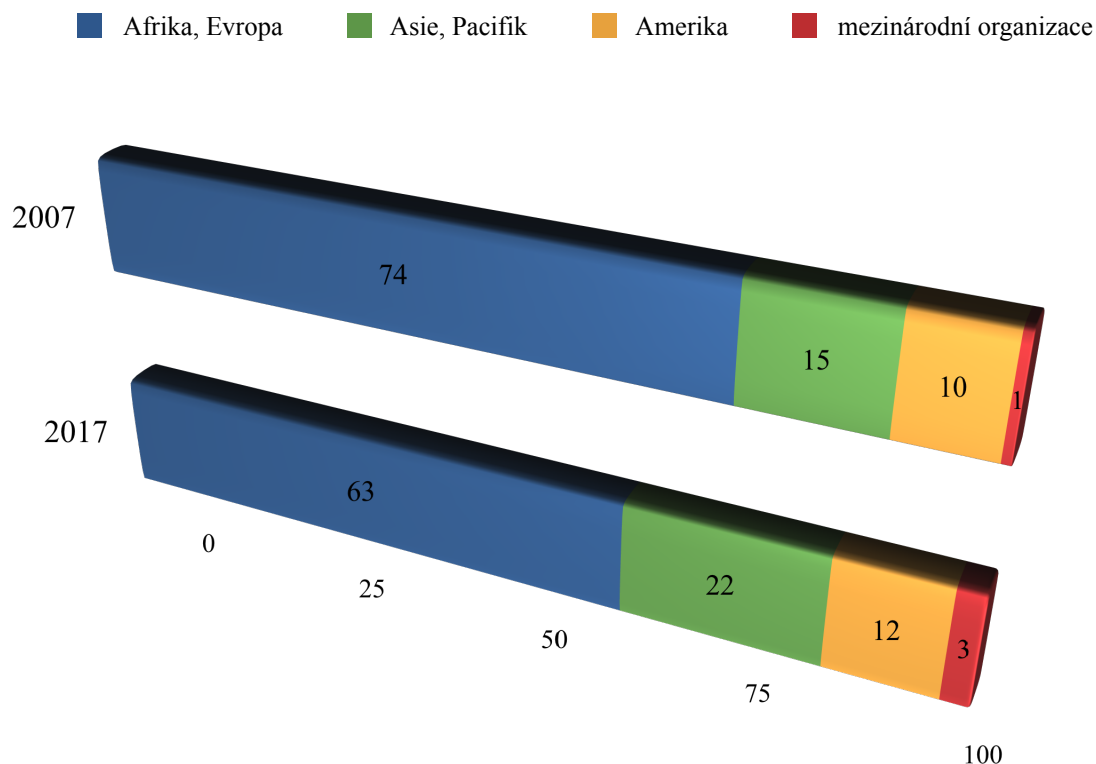

Graf 1 - Aktiva BIS v roce 2007 a 2017

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

Následující graf 2 - Úvěrová angažovanost podle teritoriální oblasti v roce 2007 a 2017 v procentech (viz.níže), představuje expozici BIS vůči riziku selhání podle třídy aktiv a zeměpisné oblasti. Expozice jsou rozděleny podle územního celku zemí Afriky a Evropy, Asie - Pacifik, Ameriky a mezinárodní organizace.

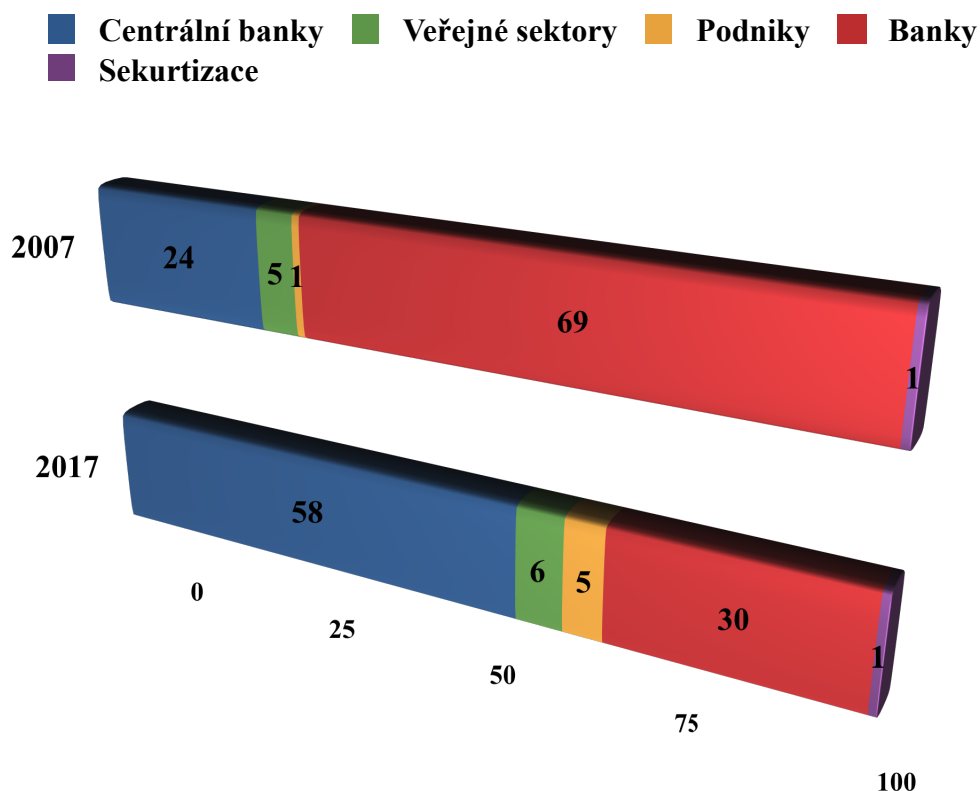
Z grafu výrazně převažuje podíl Afriky a Evropy. V roce 2007 šlo o částku 192,8 mil. SDR a v roce 2017 133 mil. SDR. Oproti tomu se podíl Asie - Pacifik zdá být přiměřený, v roce 2007 částkou 40,7 mil. SDR a v roce 2017 45,9 mil. SDR. Kdežto podíl Ameriky je oproti ostatním poměrně nízký. V roce 2007 byla částka 25,9 mil. SDR a v roce 2017 25,1 mil. SDR. V poměru k nim je podíl mezinárodních organizací naopak dosti značný. V roce 2007 byla částka přímé angažovanosti 11,5 mil. SDR a v roce 2017 7,6 mil. SDR. Jelikož teritoriální struktura nerozlišuje Afriku a Evropu s ohledem na rizika splácení úvěrů, lze podle tradice bank v Africe a podle obsahu hodnot jako jsou cenné papíry se závazkem zpětného odkupu, vládní a jiné cenné papíry, půjčky a zálohy soudit, že těžištěm angažovanosti BIS je Evropa.

Graf 2 - Úvěrová angažovanost podle teritoriální oblasti v roce 2007 a 2017 v procentech

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

V grafu 3 - Úvěrová angažovanost podle klientů BIS v roce 2007 a 2017 v procentech (viz. níže) je uvedena expozice BIS na riziko selhání podle třídy aktiv a typu emitenta. Z grafu je patrné, že v roce 2007 byla orientace BIS zaměřena spíše na komerční banky než na centrální banky. Podíl komerčních bank byl 69 % (179,5 mld. SDR) a podíl centrálních bank byl jen 24 % (61,9 mld. SDR). V roce 2017 se tento poměr otočil a podíl komerčních bank činil 30 % (64,6 mld. SDR) a podíl centrálních bank byl už 58 % (122,3 mld. SDR).

Graf 3 - Úvěrová angažovanost podle klientů BIS v roce 2007 a 2017 v procentech

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

2.2.2 Pasiva BIS ¹⁸

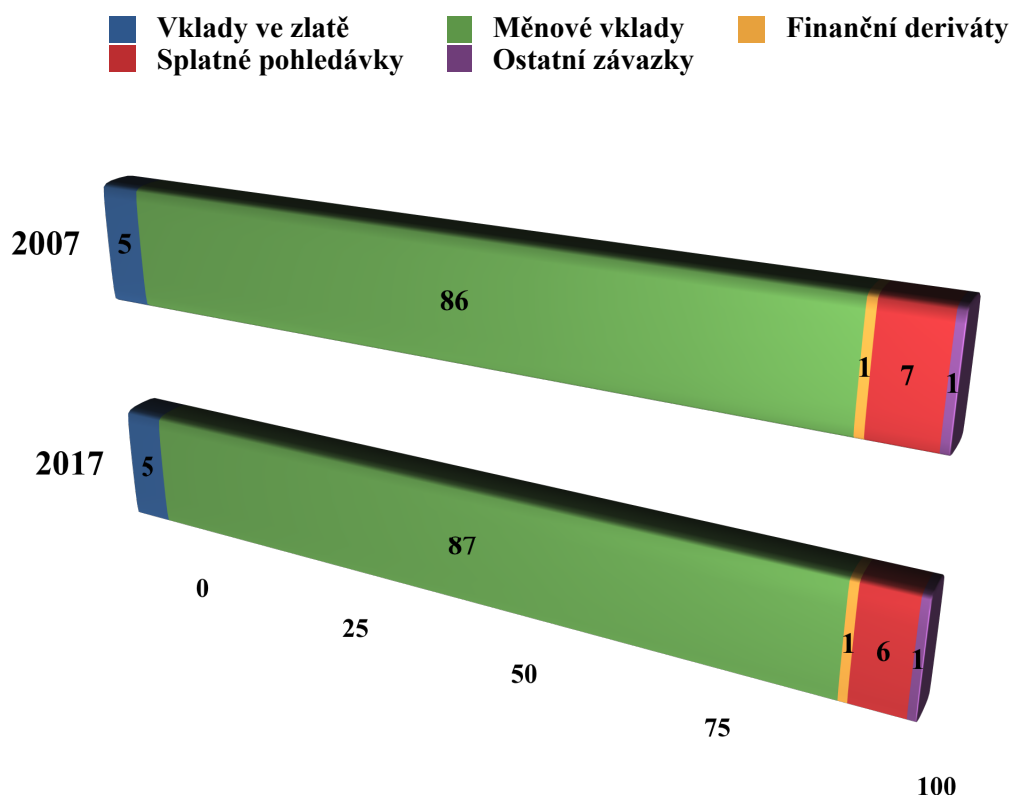
Strukturu pasiv tvoří závazky vůči klientům BIS, ostatní pasiva, výnosy a výdaje příštích období, rezervy, základní kapitál, emisní ážio, rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku, rezervní fond na nové ocenění, kapitálové fondy, oceňovací rozdíly, nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období a zisk nebo ztráta za účetní období. Obsah jednotlivých položek pasiv je uveden v příloze 3 - Tabulka 1 - Balance BIS v roce 2007 a 2017.

¹⁸ viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

Závazky ¹⁹

Největší podíl na závazcích BIS představují vklady především z centrálních bank. K 31. 3. 2007 činily celkové závazky 258,7 mil. SDR a v roce 2017 223,1 mil. SDR. V grafu 4 (viz. níže), je znázorněn podíl jednotlivých položek závazků BIS v roce 2007 a 2017 v procentech. Celkový přehled závazků BIS je uveden v příloze 3 Tabulka 1 - Balance BIS v roce 2007 a 2017. Rozhodující část tvoří měnové vklady na jeden, dva, tři až šest měsíců nebo na jeden rok. Vklady jsou převážně v amerických dolarech, eurech a švýcarských francích a jsou úročeny. Vklady ve zlatě klesly v roce 2017 o 3,2 mil. SDR v porovnání s rokem 2007. Zlaté vklady u banky pocházejí zcela z centrálních bank a jsou označeny jako úvěry a pohledávky. Mezi ostatní závazky patří např. příspěvky po skončení pracovního poměru zaměstnance, důchodody ředitelů, zdravotní a úrazové příspěvky apod. V současné době má u BIS uloženo svá depozita na 140 centrálních bank z různých zemí světa. Kromě toho si zde ukládají své prostředky i obchodní banky a mezinárodní měnové instituce.

¹⁹ viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

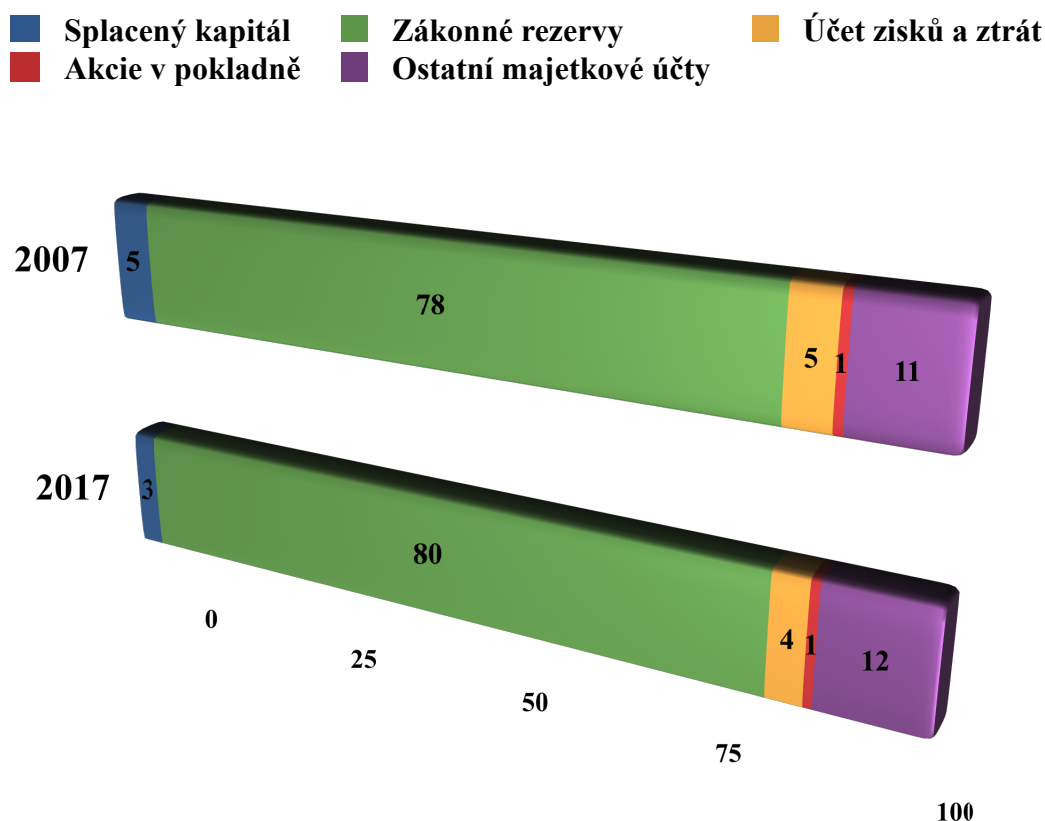
Graf 4 - Podíl jednotlivých složek závazků BIS
v roce 2007 a 2017 v procentech

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

Základní kapitál ²⁰

Celková výše základního kapitálu BIS k 31. 3. 2017 činila 19,1 mil. SDR. Jak již bylo zmíněno, základní kapitál Banky pro mezinárodní platby tvoří vlastní kapitál, statutární rezervy, zisk či ztráta, akcie držené v pokladně a ostatní majetkové účty. Podíl jednotlivých položek základního kapitálu BIS v roce 2007 a 2017 je znázorněn níže v grafu 5 (viz. níže). V roce 2007 byl základní kapitál BIS hodnotově 12,1 mil. SDR a v roce 2017 činil 19,1 mil. SDR. Celkový přehled základního kapitálu BIS je uveden v příloze 3 - Tabulka 1 - Balance BIS v roce 2007 a 2017.

²⁰ viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

Graf 5 - Podíl jednotlivých položek základního kapitál u BIS v roce 2007 a 2017 v procentech

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

2.2.3 Výkaz zisků a ztrát ²¹

Výkaz zisků a ztrát ukazuje, jakého výsledku hospodaření Banka pro mezinárodní platby dosáhla za dané období. Více tabulka 2 (viz. níže). Výkaz zisků a ztrát je povinnou součástí účetní závěrky. Zatímco rozvaha je statická a zachycuje aktiva a pasiva v daném okamžiku sestavování rozvahy (rozvaha je sestavena vždy „k určitému datu“), výkaz zisků a ztrát vyjadřuje finanční výkonnost za určitý časový interval („za období“). Zisk měří rozsah, v jakém výnosy překročily v účetním období náklady vynaložené na jeho tvorbu, ztráta vyjadřuje situaci, kdy suma nákladů převyšuje sumu výnosů. Přehled o hospodaření je součástí výroční zprávy.

²¹ viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

Výnosy z aktivit využívá BIS na krytí provozních nákladů. Po jejich odečtení dostaneme čistý zisk, který se následně rozděluje do rezervních fondů, dle stanov článku 51. Banky pro mezinárodní platby. Rezervními fondy jsou:

- povinný rezervní fond, který je již plně dotovaný do předepsané výše 10 % splaceného kapitálu BIS. BIS má ze základního kapitálu nyní splaceno 25%. V roce 2017 činil fond 69,8 mil. SDR a v roce 2007 činil 68,3 mil. SDR
- všeobecný rezervní fond, kam musí být vloženo po výplatě jakékoli dividendy 10 % zbývajících ročního čistého zisku. Když se bude zůstatek tohoto fondu rovnat pětinásobku splaceného kapitálu BIS, procento ročního vkladu se sníží na 5 % zbytku čistého ročního zisku. Tento fond dosáhl v roce 2017 hodnotu 3 656,5 mil. SDR a v roce 2007 hodnotu 3 009,8 mil. SDR
- zvláštní dividendový rezervní fond, který dosahoval v roce 2017 184 mil. SDR a v roce 2007 dosahoval 148 mil. SDR . Dotaci tvoří část zbývajících čistého zisku navržená představenstvem pro případ potřeby vyplatit v budoucnu část či celou dividendu, pokud tvorba zisku bude nedostatečná. ²²

Kromě toho tvoří banka volný rezervní fond, jehož dotací je celá zbývajících nepoužitá část ročního čistého zisku. Ten je nyní největší ze všech fondů s částkou 11 379,6 mil. SDR v roce 2017 a v roce 2007 činil 6 812,5 mil. SDR. Celkem rezervní fondy dosahují 15 289,9 mil. SDR v roce 2017 a v roce 2007 byla celková částka rezervních fondů 10 038,6 mil. SDR. ²²

V tabulce 2 (viz. níže) je uveden přehled jednotlivých položek výkazu zisků a ztrát v roce 2007 a 2017.

²² viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

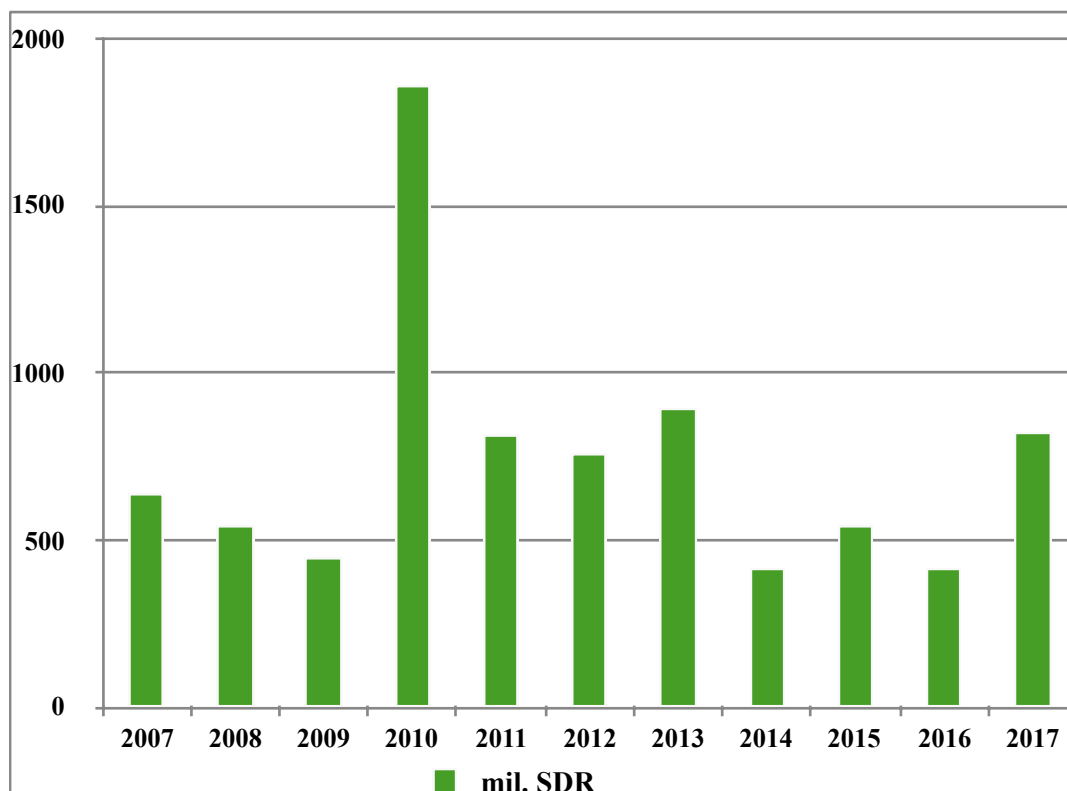
	2007 v mil. SDR	2017 v mil. SDR.
Úrokové výnosy	8 858,00	2 2521,00
Úrokové náklady	(8 241,20)	(1 558,60)
Čistý kurz oceňování	63,30	71,50
Čistý úrokový výnos	680,10	1 033,90
Čistý příjem z poplatků a provizí	1,30	4,00
Čistý kurzový zisk(ztráta)	0,9	9,20
Celkové provozní výnosy	682,30	1 047,10
Provozní náklady	(149,8)	(292,30)
Provozní zisk	532,50	754,80
Čistá (ztráta)/zisk z prodeje cenných papírů	(27,00)	49,40
Čistý zisk z prodeje investičního majetku ve zlatě	133,9	23,40
Čistý zisk za účetní rok	639,40	827,60

Tabulka 2 - Výkaz zisků a ztrát v roce 2007 a 2017

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z : 77th Annual Report 2006/2007, 87th Annual Report 2016/17.

V grafu 6 - Zisk BIS v letech 2007 - 2017 (viz. níže) je znázorněn zisk Banky pro mezinárodní platby za 10 let. Čistý zisk za rok 2017 činil 828 mil. SDR, což oproti roku 2007 je o 189 mil. SDR více. Největší zisk za porovnávané období BIS zaznamenala v roce 2010. V tomto roce činil zisk 1 860 mil. SDR. Zdrojem tohoto zisku byly především úrokové výnosy ve výši 1 431,2 mil. SDR. V roce 2016 zaznamenala BIS kurzovou ztrátu ve výši 1,2 mil. SDR. V průběhu roku 2017 vzrostla bilance BIS o 10,9 mil. SDR, což v porovnání s předchozím rokem je navýšení o 14,5 mil. SDR. ²³

²³ viz. ¹⁶, viz. ¹⁷

Graf 6 - Zisk BIS v letech 2007 - 2017

Zdroj: Zpracování vlastní, čerpáno z: 77th Annual Report 2006/2007, 78th Annual Report 2007/2008, 79th Annual Report 2008/2009, 80th Annual Report 2009/2010, 81th Annual Report 2010/2011, 82th Annual Report 2011/2012, 83th Annual Report 2012/2013, 84th Annual Report 2013/2014, 85th Annual Report 2014/2015, 86th Annual Report 2015/2016, 87th Annual Report 2016/17.

Shrnutí

Řízení bankovních aktiv a pasiv je způsob řízení struktury rozvahy BIS, na jehož základě se maximalizují výnosy při akceptování určité míry rizika ze strany managementu BIS. Řízení bankovních aktiv a pasiv je těžištěm bankovního managementu. Obě strany bankovní rozvahy spolu úzce souvisí. Řízení bankovních aktiv a pasiv funguje vždy s ohledem na opatření z hlediska obezřetného bankovního podnikání a měnové politiky. Banka pro mezinárodní platby pravidelně hodnotí svou bonitu jako součást svých procesů řízení rizik.

Rozsah operací Banky pro mezinárodní platby je mimořádný vzhledem k potřebám centrálních bank operujících v různém prostředí po celém světě. BIS nabízí široké investiční

možnosti a její operace jsou pod dohledem kontrolního oddělení, které sleduje úvěrová a tržní rizika a likviditu klienta. Obdobně jsou kontrolována operační rizika a přípustnost operace z hlediska právních norem a předpisů.

Jak již bylo zmíněno Banka pro mezinárodní platby poskytuje pomoc centrálním bankám. Centrální bankovníctví vyspělých zemí prošlo v uplynulých letech poměrně rozsáhlým vývojem. Neustálý technologický rozvoj, globalizace, integrace nebo celosvětová ekonomická krize představovala pro centrální banky nemalé výzvy, se kterými se musely vypořádat.

3 Další aktivity BIS

Návrh na vznik instituce, jejímž úkolem by bylo koordinovat centrální banky, se řešil už od roku 1890. Založení instituce se podařilo uskutečnit až po první světové válce, kdy muselo poražené Německo platit reparace z úvěrů poskytnutých vítěznými státy na základě Versailleské smlouvy. Versailleská smlouva byla podepsána v lednu 1919 a stanovila pravidla mezi vítěznými státy a poraženým Německem. Německo bylo dle Versailleské smlouvy označeno za jediného viníka první světové války a zavázalo se ke splacení reparací ve výši 269 miliard marek (96 tisíc tun zlata).²⁴

Současně s reparacemi, byla realizována i idea „centrální banky centrálních bank“, aby koordinovala aktivity národních bank. Potřeba založení samostatné mezinárodní banky se stala naléhavou v tomto meziválečném období, jelikož důsledkem války byl celý mezinárodní měnový systém destabilizovaný. Banka pro mezinárodní platby, jak již bylo zmíněno, vznikla v souvislosti s Youngovým plánem přijatým 20. 1. 1930 na Haagské konferenci. Cílem Youngova plánu bylo jednou a navždy vyřešit otázku vyrovnávacích plateb uložených Německu Versailleskou smlouvou po první světové válce. BIS byla zřízena tak, aby řídila shromažďování, správu a vykonávala rozdělování reparací, splatné jako odškodnění. Navíc

²⁴ BIS Chronology 1929-2014. *Bank for International Settlements* [online].2014 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/chronology.htm>

byla pověřena jako správce za německé vládní zahraniční půjčky z let 1924 a 1930 (tzv. Dawes a Young Loans vydané na pomoc při financování odškodnění).²⁴

V důsledku Velké hospodářské krize třicátých let 20. století se problematika reparací rychle vytratila. Německá finanční a bankovní krize v roce 1931 vedla nejprve k jednoráčnímu moratoriu na odškodnění (Hoover Moratorium z července 1931) a následně k jejich úplnému zrušení (dohoda z Lausanne z července 1932).²⁵

Pro vyřešení problémů, které vznikly v souvislosti s hospodářskou krizí, se BIS soustředila na technickou spolupráci mezi centrálními bankami (včetně správy rezerv, devizových operací, mezinárodních plateb apod.) a na vytvoření fóra pro pravidelné zasedání centrálních bank. Z těchto zasedání byly nejdůležitější pravidelné schůze, které sdružily guvernéry členských centrálních bank. Od počátku BIS vedla vlastní výzkum v oblasti centrálního bankovníctví a financí pod vedením svého prvního ekonomického poradce, Švéde Per Jacobssona (1894-1963) a začala sbírat finanční a bankovní statistiku z celého světa.²⁴

Koncem třicátých let se efektivní mezinárodní spolupráce stala obtížnější z důvodu rostoucího politického a vojenského napětí. Během tohoto období BIS pomáhala při přepravě zlata z Evropy do bezpečnějšího New Yorku, většinou jménem evropských centrálních bank (od června 1938 do června 1940 bylo přepravováno více než 140 tun zlata). Během války mezi Německem na jedné straně a Francií a Spojeným královstvím na straně druhé v září 1939 již nebylo možné, aby se zástupci těchto bojujících zemí účastnili schůzí v BIS. Poslední valné shromáždění představenstva se uskutečnilo v červnu 1939 v Basileji. Poté byla další valná shromáždění po dobu války pozastavena.²⁴

V prosinci 1939 BIS rozeslala svým členským centrálním bankám prohlášení o jejím neutrálním chování po dobu války. Prohlášení o neutralitě (viz. 1.2) vylučuje bankovní operace, z nichž by měla prospěch jedna strana na úkor druhé. BIS se proto rozhodla, že bude

²⁴ BIS Chronology 1929-2014. *Bank for International Settlements* [online].2014 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/chronology.htm>

²⁵ Hooverovo moratorium / Vševed. *Encyklopedie Vševed*. [online]. Copyright © [cit. 15.03.2018]. Dostupné z: <http://encyklopedie.vseved.cz/Hooverovo+moratorium>

udržovat své bankovní služby, aby pomohla centrálním bankám a plnila vlastní závazky banky v souladu s touto neutralitou. Nejistá pozice BIS, jež měla ve svém představenstvu centrální banky, které byly ve válce mezi sebou stejně jako s neutrálními zeměmi, vedla k řadě obtížných rozhodnutí.²⁶

Od roku 1940 se objem bankovních operací BIS rychle snížil. Během války BIS pokračovala v přijímání plateb od německé Reichsbank. Největší část těchto plateb byla Německem provedena ve zlatě. Vyšetřování po válce ukázalo, že Reichsbank použila velké množství zlata ukradeného centrálním bankám na okupovaných územích, aby vyplatila válečné platby řadě institucím včetně Švýcarské národní banky a BIS. Tímto způsobem BIS získala během války 3,7 tuny zlata z Reichsbank. BIS plně spolupracovala s poválečným vyšetřováním vedeným „Allied tripartitní komisí“ pro restituci měnového zlata. V roce 1948 dala BIS tripartitní komisi 3,7 tuny zlata.²⁶

V červenci 1944 se na konferenci Spojených národů v Bretton Woods diskutovalo o poválečném mezinárodním měnovém systému. Konference v Bretton Woods přijala usnesení, které požadovalo zrušení BIS „co nejdříve“, z toho důvodu, že BIS nebude mít žádnou užitečnou roli, jakmile bude fungovat nově vytvořená Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (dnes Světová banka) a Mezinárodní měnový fond. Evropští centrální bankéři měli však jiný názor a úspěšně lobovali za zachování BIS. Počátkem roku 1948 bylo usnesení o likvidaci BIS zrušeno a od této chvíle se měla zaměřovat především na evropské měnové a finanční záležitosti.²⁶

V prosinci 1946 pokračovaly pravidelné schůze správní rady Banky pro mezinárodní platby. Po druhé světové válce byla prioritou Evropy stabilizace různých národních měn předtím, než budou obchodní a devizová omezení postupně zrušena. Když země Beneluxu, Francie a Itálie uzavřely v listopadu 1947 první dohodu o multilaterální peněžní kompenzaci, obrátily se na BIS, aby jednala jako technický zástupce tohoto systému. 19. 9. 1950 byla podepsána Dohoda o založení Evropské platební unie (EPU), která měla napomoci členským zemím (Belgie, Lucembursko, Dánsko, Francie, Island, Irsko, Itálie, Nizozemí, Norsko, SRN, Portugalsko,

²⁶ viz ²⁴

Rakousko, Řecko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Velká Británie) při odstraňování devizových omezení a zavádění vnější směnitelnosti. Pro Evropskou platební unii bylo charakteristické:

- mnohostranné zúčtování plateb
- automatické poskytování úvěrů
- vyrovnávání měsíčních sald v dolarech, ve zlatě nebo úvěrem.²⁷

Zúčtovacími operacemi v rámci Evropské platební unie byla pověřena Banka pro mezinárodní platby. BIS provedla na konci každého měsíce zúčtování pohledávek a závazků členských zemí unie, z něhož vyplynul buď přebytek, nebo schodek každého člena vůči celé unii. Vzniklé saldo mohlo být příslušnou zemí vyrovnáno částečně ve zlatě a v dolarech a zčásti automatickým poskytnutím úvěru dlužnické zemi a to ve výši pevně stanoveného podílu. Úvěrový podíl na vyrovnávání debetního salda obchodní bilance se postupně snižoval. V roce 1950 se BIS podílela jako agent na úvěrech EPU svých členských států Německu, v roce 1952 Francii a v roce 1953 Itálii. Po zavedení vzájemné směnitelnosti měn západoevropských zemí v roce 1958 Evropská platební unie ukončila činnost.²⁷

Římské dohody z 25. 3. 1957 (s platností od 1. 1. 1958) o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) neupravovaly bezprostředně otázky měnové spolupráce mezi členskými zeměmi. Bylo to dáno základními cíli EHS, mezi které patřily - plynulý hospodářský růst, zvyšování životní úrovně a těsnější vztahy mezi členskými zeměmi. Tím se změnily předpoklady pro spolupráci v západní Evropě. Šedesátá a sedmdesátá léta však byla i obdobím značného neklidu na finančních trzích, který rozkolísal některé měny. BIS se angažovala ve stabilizačních půjčkách Itálii (1964), Francii (1968) a Británii (1966, 1968).²⁷

V sedmdesátých letech se BIS stala jednou z bank, kde se setkávaly velké peněžní přebytky zemí produkujících ropu s požadavky na financování. V roce 1961 byla založena Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC) a ceny ropy se rapidně zvyšovaly. Všechny státy potřebovaly investiční prostředky na financování svých ekonomik. BIS napomáhala tyto problémy řešit nejen úvěry, ale i podporou komunikace mezi centrálními bankami.²⁷

²⁷ viz ²⁴

V roce 1961 při vzniku Všeobecné dohody o půjčkách mezi zeměmi G10 byla BIS pravidelně zvána ke spolupráci. V roce 1964 je v BIS umístěn sekretariát Výbor guvernérů centrálních bank (EHS). V letech 1979–1994 se BIS stala agentem evropského měnového systému a pokračovala v poskytování vlastních či syndikovaných stabilizačních úvěrů. V dalším období BIS poskytla úvěry Mexiku (1982), Brazílii (1998) a v době asijské krize (1997) Japonsku a dalším zemím.²⁸

Sedmdesátá léta byla charakteristická nejen pohyblivými měnovými kurzy a vysokou inflací, ale také rychlým růstem mezinárodních finančních trhů a přeshraničních peněžních toků. V důsledku toho se otázky finanční stability opět dostaly do popředí. V roce 1974 došlo ke kolapsu Bankhausu Herstatt v Německu a Franklinově národní banky ve Spojených státech. Tento kolaps zdůraznil nedostatek účinného bankovního dohledu nad mezinárodními činnostmi bank a podnítil guvernéry centrálních bank zemí G10, aby vytvořili Basilejský výbor pro bankovní dohled.²⁸

Asijská krize z roku 1997 a Ruská krize z roku 1998 vedly k dalšímu přehodnocení globální finanční architektury. V únoru 1999 ministři financí zemí G7 a guvernéři centrálních bank v BIS v Basileji vytvořili Fórum pro finanční stabilitu (FSF). Jak již bylo zmíněno FSF mělo za úkol koordinovat na mezinárodní úrovni činnost vnitrostátních finančních orgánů, rozvíjet a podporovat provádění účinných regulačních, dozorových a jiných politik finančního sektoru v zájmu finanční stability.²⁸

Vznik globální finanční a bankovní krize v letech 2007-2008 urychlil transformaci struktury řízení mezinárodního finančního systému. V důsledku toho skupina G10 (včetně BIS) byla nahrazena skupinou hlavních rozvinutých a rozvíjejících se trhů skupiny G20. Současně se práce BIS, Mezinárodního měnového fondu, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a dalších organizací staly integrovanějšími, a to zejména díky úsilí FSF. Zvýšený důraz na finanční stabilitu v důsledku této krize měl zásadní vliv na výzkum BIS a na práci výborů a sekretariátů v Basileji. Již předtím vydali ekonomové BIS varování před nebezpečným nárůstem nerovnováhy v globálním finančním systému. Práce výborů z Basileje (výboru BCBS, CGFS, CPMI a Výboru pro trhy) byla formována potřebou řešit tyto výzvy a

²⁸ viz 24

odpovídajícím způsobem je rozšiřovat. V rámci soustavného úsilí o vylepšení bylo v BIS v roce 2012 zřízeno centrální datové centrum, které poskytuje vnitrostátním orgánům dohledu lepší údaje o úvěrových rizicích globálních systémově významných bank. Prostřednictvím těchto iniciativ usiluje BIS o to, aby zůstala věrná historickému a současnému poslání, které má sloužit globální komunitě centrálních bank, podpořit spolupráci mezi centrálními bankami a podporovat měnovou a finanční stabilitu.²⁹

Jako vyjádření svého odhodlání podporovat globální měnovou a finanční stabilitu otevřela BIS zastoupení pro Asii a Tichomoří v Hongkongu a v Americe v Mexico City.³⁰

V současnosti představuje Banka pro mezinárodní platby prostředníka mezi centrálními bankami nejen Evropy, ale také mnoha států z jiných částí světa, a podporuje jejich spolupráci z finančního a měnového pohledu. Dnes je BIS nejstarší mezinárodní bankovní institucí a usiluje o rozvoj stabilní mezinárodní spolupráce centrálních bank.

4 BIS jako centrum mezinárodní měnové spolupráce

Banka pro mezinárodní platby je institucí, kde se pravidelně setkávají představitelé centrálních bank. Na těchto schůzích se projednávají aktuální otázky týkající se např. vývoje ceny zlata, devizových trhů, otázky mezinárodní měnové a finanční politiky apod. BIS také konzultuje s představiteli centrálních bank otázky, které se týkají mezinárodních měnových problémů a je zde koordinována mezinárodní měnová spolupráce. Na těchto setkáních se také dospělo k nároku, že je potřeba koordinace v oblasti regulace a kontroly mezinárodních měnových, finančních vztahů a stability. Se zeměmi ve skupině G 20 byly postupně vytvořeny pracovní orgány, výbory a skupiny, které mají za úkol organizovat spolupráci mezinárodních a národních finančních orgánů, institucí a bank. Ti mají dále vytvářet, doporučovat ke schválení, poté zavádět a sledovat účinnost opatření k zajištění větší stability a bezpečnosti v mezinárodní a národní soustavě.³⁰

²⁹ viz. ²⁴

³⁰ viz. ¹⁷

Výbor pro spolupráci v oblasti bankovního dohledu se zabývá utvářením pravidel obezřetného bankovního podnikání, zejména pro zajištění stability, likvidity a důvěryhodnosti bankovního sektoru. Tato pravidla, která vymezují obchodním bankám minimální požadavky, jsou známá jako Basilejské dohody.³¹

Výbor pro problematiku euroměnového trhu řeší otázky mezinárodního zadlužení a jeho dopad na mezinárodní měnovou stabilitu.³¹

Výbor pro platební systém sleduje vývoj v oblasti platebního styku, operace s cennými papíry a operace na devizových trzích.³¹

Dalšími výbory BIS, které přispěly k podpoře měnové a finanční stability jsou:

- Výbor pro trhy (od roku 1964)
- Výbor pro globální finanční systém (CGFS od roku 1971)
- Výbor pro platební a tržní infrastrukturu (CPMI od roku 1990).³¹

BIS pokračovala v podpoře práce Basilejských výborů a komunit centrálních bank obecněji svým ekonomickým, měnovým a finančním výzkumem. BIS pravidelně organizuje neformální diskuze s představiteli veřejných institucí a podnikatelského sektoru.

4.1 Basilejský výbor pro bankovní dohled

Basilejský výbor pro bankovní dohled (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS), jak již bylo zmíněno, byl založen skupinou centrálních bank zemí G10 na konci roku 1974 a sídlí v Bance pro mezinárodní platby v Basileji. Byl zřízen za účelem posílení finanční stability a zlepšení kvality bankovního dohledu na celém světě. Slouží také jako fórum pro pravidelnou spolupráci mezi členskými zeměmi v otázkách bankovního dohledu. První schůze Basilejského výboru se konala v únoru roku 1975. Schůze se konají pravidelně třikrát nebo čtyřikrát ročně. V současnosti má výbor 28 členů.³²

³¹ viz. ¹

³² Basel Committee on Banking Supervision - overview. *Bank for International Settlements* [online]. [cit 2018-03-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/about.htm?m=3%7C14%7C573>

Basilejský výbor pro bankovní dohled je jedním z klíčových výborů BIS s významným mezinárodním dosahem. Provádí činnosti, které se týkají výměny informací o vývoji bankovního sektoru a finančních trhů s cílem pomoci identifikovat stávající nebo vznikající rizika pro globální finanční systém. Řeší nedostatky v oblasti regulace a dohledu, které představují riziko pro finanční stabilitu. Sleduje uplatňování svých norem v členských státech i mimo ně s cílem podpořit jejich včasné, konzistentní a efektivní provádění. V neposlední řadě koordinuje a spolupracuje s dalšími subjekty finančního sektoru a mezinárodními orgány.³³

Na počátku 80. let 20. století vyvolal nástup dluhové krize v Latinské Americe obavy BCBS, že kapitálové poměry hlavních mezinárodních bank se v době rostoucích mezinárodních rizik zhoršují. S podporou guvernérů G10 se členové výboru rozhodli zastavit narušení kapitálových standardů ve svých bankovních systémech a usilovali o větší sbližování při měření kapitálové přiměřenosti. V rámci BCBS bylo jasné, že je potřeba vytvořit nadnárodní dohodu, která by posílila stabilitu mezinárodního bankovního systému a odstranila zdroj konkurenční nerovnosti vyplývající z rozdílů v národních kapitálových požadavcích.³³

Jedním z důležitých cílů BCBS je práce na odstranění nedostatků v oblasti mezinárodního dohledu tak, aby byl dohled přiměřený a důsledný v rámci všech členských států. Prvním krokem v tomto směru bylo vydání dokumentu v roce 1975 pod názvem „Concordat”. Concordát stanovil zásady sdílení dohledu nad odpovědností zahraničních poboček, dceřiných společností a společných podniků bank mezi hostitelskými a mateřskými orgány dohledu. V dubnu 1990 byl vydán dodatek ke Concordatu. Dodatek měl za cíl zlepšit přeshraniční tok obezřetnostních informací mezi bankovními orgány dohledu. V červenci 1992 byly některé principy Concordatu přeformulovány a zveřejněny jako minimální normy pro dohled nad mezinárodními bankovními skupinami a jejich přeshraničními institucemi. Tyto standardy byly sděleny ostatním orgánům bankovního dohledu, které byly vyzvány, aby je podpořily. Po několika revizích, naposledy v září 2012, dokument nyní obsahuje 29 zásad, které se týkají

³³ Basel Committee organisation and governance. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/bcbs/organ_and_gov.htm

pravomocí v oblasti dohledu, potřeby včasného zásahu a včasných opatření v oblasti dohledu.³³

V roce 1988 vydal Basilejský výbor Basilejskou kapitálovou dohodu pod názvem Basel I. Tato kapitálová dohoda byla od této doby dále zdokonalována v rámci Basel II a Basel III. Cílem těchto dohod je dosáhnout lepšího a transparentnějšího měření různých rizik, omezit možnost úpadku bank v případě krize a celkově posílit celosvětový finanční systém.³⁴

Dalo by se říci, že všechna opatření BCBS k posílení regulačního rámce se zaměřují na prevenci vzniku bankovních a finančních krizí. Řada států jeho doporučení zohledňuje a přijímá do vlastní legislativy.

Basel I

Basilejský výbor zavedl v roce 1988 systém pro měření kapitálu bank známý jako Basel Capital Accord - BASEL I, který poskytuje standard pro minimální kapitálovou přiměřenost bank. Cílem BASEL I bylo posílit odolnost bankovního systému proti krizovým situacím vzniklým v bankovním systému. BASEL I vznikl jako reakce na důsledky ztrát z úrokového rizika a nedostatečného kapitálového vybavení bank v 90. letech.³⁵

Hodnota kapitálové přiměřenosti v poměru k rizikově váženým aktivům byla stanovena na 8% a polovinu z nich bude tvořit vlastní kapitál. Tento stav měl být bankami dosažen do konce roku 1992. Nakonec byl tento rámec zaveden nejen v členských státech, ale také prakticky ve všech zemích s aktivními mezinárodními bankami.³⁵

Míra rizik byla rozdělena do pěti kategorií a vyjádřena z celkového objemu jednotlivých rizikově vážených aktiv na 0 %, 10 %, 20 %, 50 % a 100 %. Rizikovost se odvíjí od

³³ Basel Committee organisation and governance. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/bcbs/organ_and_gov.htm

³⁴ Guide to the BIS archives. *Bank for International Settlements* [online]. 1930 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/arch_guide.pdf

³⁵ BCBS publications. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/publications.htm>

ohodnocení prostřednictvím ratingu, podle důvěryhodnosti a kvality úvěrovaných subjektů, kvality zajištění, lhůt splatnosti apod.³⁵

V řadě zemí Basel I přispěl ke zlepšení stability bankovního sektoru a povedlo se vytvořit globální standard v oblasti rizik. S postupem času docházelo k růstu sofistikovanosti bankovních obchodů a rámec Basel I již nestačil.³⁵

Basel II

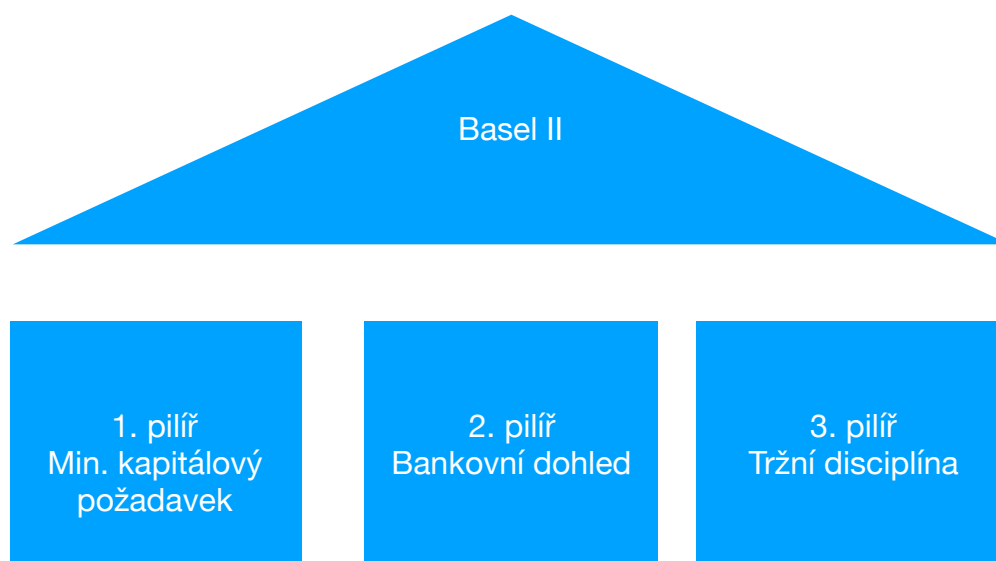
Zkušenosti s rámcem Basel I byly využity při vypracování nového rámce pravidel s názvem Basel II, který byl revizí používaných standardů regulujících kapitálové přiměřenosti mezinárodně aktivních bank.

Nový rámec Basel II byl publikován v červnu 2006 a neomezoval se pouze na formulaci nových povinností na kapitálovou přiměřenost, ale také se zabýval povinnostmi regulátora při bankovním dohledu a rozsahem zveřejňovaných informací bankami. Tyto tři kapitoly dohody Basel II společně vytvářejí tzv. „princip tří pilířů“.³⁶

³⁵ BCBS publications. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/publications.htm>

³⁶ Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework. *Bank for International Settlements* [online]. [cit.2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/bcbs107.htm>

Obrázek číslo 2. - Rozdělení Basel II do tří pilířů.

Zdroj: zpracování vlastní, čerpáno z : Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework. *Bank for International Settlements*. <https://www.bis.org/publ/bcbs107.htm>

1. Pilíř - Kapitálový požadavek

- upravuje pravidla pro výpočet požadovaného kapitálu, stanovuje metody pro měření rizik a pokrývá úvěrové, tržní a operační (provozní) riziko. Minimální výše kapitálové přiměřenosti je stanovena na 8%.³⁷

*„Úvěrové (kreditní) riziko je riziko ztráty banky vyplývající ze selhání smluvní strany tím, že nedostojí svým závazkům podle podmínek smlouvy, na základě které se banka stala věřitelem smluvní strany.“*³⁸

*„Operační riziko je riziko ztráty banky vlivem nedostatků či selhání vnitřních procesů, lidského faktoru nebo systémů či riziko ztráty banky vlivem vnějších událostí, včetně rizika ztráty banky v důsledku porušení či nenaplnění právní normy.“*³⁹

³⁷ viz. ³⁷

³⁸ Slovník pojmů - Úvěrové riziko. Česká národní banka [online]. Copyright © Česká národní banka [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/u.html>

³⁹ Slovník pojmů - Operační riziko. Česká národní banka [online]. Copyright © Česká národní banka [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/o.html>

Tržní rizika představují potenciální ztrátu vlivem změny tržních cen. Tedy například vlivem změny akciových kurzů, úrokových sazeb, měnových kurzů, cen komodit a dalších. Podle toho se pak jednotlivá rizika označují jako riziko akciové, úrokové, měnové nebo komoditní.

2. Pilíř - Bankovní dohled

- definuje práva a povinnosti pro dohled. Regulátor by se měl řídit klíčovými principy dohledu uvedenými v publikacích BCBS. Jedním z důležitých úkolů bankovního dohledu je kontrola spolehlivosti a účinnosti interních bankovních metod měření rizika.⁴⁰

3. Pilíř - Tržní disciplína

- znamená zveřejňování relevantních ukazatelů rizik. Každá banka má povinnost dokumentovat a informovat, jak měří své riziko, také jak vypadá její rizikový profil a kolik vlastního kapitálu drží v rezervě v poměru k přijatým rizikům. Tržní disciplína posiluje požadavky na poskytování informací, aby veřejnost měla dostatek informací. Informace zveřejňované podle Basel II by měly být zveřejňovány na stejném místě jako povinně zveřejňované účetní informace, měly by být v souladu s legislativou pro citlivé údaje.⁴⁰

Cílem Basel II bylo:

- aplikace na banky po celém světě (mezinárodně jednotného systému)
- podpora bezpečnosti a stability finančního sektoru
- zlepšit konkurenceschopnost
- kapitálové požadavky odpovídající rizikům
- zohlednění všech rizik, nejenom kreditních
- uznání interních bankovních metod hodnocení rizika
- sjednocení nástrojů regulace ovlivňující kapitál
- sjednocení interních postupů bank při řízení rizika.⁴⁰

Po zavedení Basel II začaly banky vypočítávat potřebnou míru kapitálové přiměřenosti pro úvěry v závislosti na bonitě (stanoveném ratingu) příjemce úvěru. Místo povinných paušálních rezerv se pozornost vztahovala na konkrétní úvěrové riziko. Pro posouzení bonity

⁴⁰ viz. ³⁶

příjemce úvěru se začaly využívat individuální měřicí metody, tzv. interní modely IRB (internal rating based). Rating se stal rozhodujícím kritériem při poskytování úvěrů.⁴⁰

Globální finanční krize v letech 2008-2010 odhalila některé nedostatky BASEL II, zejména podcenění rizika likvidity, rizik státních dluhů, hypoték a finančních derivátů a uznávání některých druhů zajištění. V reakci na tuto globální finanční krizi došlo k urychlení revize dohody Basel II, a tím vznikla dohoda BASEL III.

Basel III

Basel III byl odsouhlasen v září 2009 a konkrétní návrhy byly dány Basilejským výborem k dispozici již v prosinci 2009. Orgány BIS odsouhlasily klíčové elementy Basel III v červenci 2010 a implementace měla začít postupně od roku 2013 do roku 2019.⁴¹

Cílem zavedení BASEL III je posílit odolnost bankovního sektoru vůči finančním krizím a posílit regulaci, dohled a řízení rizik v podmínkách globalizace. Vytvořit silný a odolný bankovní systém, jako základ trvale udržitelného ekonomického růstu. Opatření jsou zaměřena nejen na mikro, ale nově i na makro obezřetnost. Členové jsou zavázáni k zavedení a uplatňování norem v jejich jurisdikcích ve lhůtě stanovené výborem.⁴¹

Opatření na mikroúrovni:

- Zdokonalení na základě nových poznatků v oblasti kapitálové přiměřenosti.
- Zahrnutí ukazatele zadluženosti tzv. „pákový poměr“ doplňuje rizikově vážené kapitálové požadavky a vytváří strop pro růst zadluženosti bankovního systému a ochranu před modelovým rizikem. Platit by měl od roku 2018. Limit na pákový poměr směřuje především na investiční banky, které jsou považovány za jednoho z viníků finanční krize.
- Zahrnutí standardů likvidity - od 1. 1. 2015 se postupně zaváděl poměr krytí likvidity. Pro banky z toho plyne povinnost udržovat dostatečně kvalitní (likvidní) aktiva. Požadavky na likviditu jsou označovány jako globální standardy likvidity. Globální standardy likvidity obsahují dva ukazatele, a sice:

⁴⁰ viz. ³⁶

⁴¹ Basel III: international regulatory framework for banks. About the BCBS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=3%7C14%7C572>

1. ukazatel likviditního krytí (Liquidity Coverage Ratio – LCR) - bude zajišťovat krátkodobou likviditu banky. Jeho cílem bude zabezpečit, aby banky udržovaly přiměřenou úroveň vysoce kvalitních likvidních aktiv za účelem uspokojení likviditních potřeb v průběhu krizového scénáře v horizontu 30 kalendářních dní. Krizový scénář bude určen dohledovým orgánem, přičemž třicetidenní horizont bude považován za minimum, které banky budou muset splnit. Podle LCR budou muset banky disponovat dostatečným objemem vysoce kvalitních likvidních aktiv, který bude větší, než jsou jejich očekávané budoucí čisté výdaje (tj. rozdíl mezi peněžními výdaji a příjmy) v průběhu následujících 30 dní.⁴²
2. ukazatel čistého stabilního financování (Net Stable Funding Ratio – NSFR) - ukazatelem NSFR bude zajištěna střednědobá a dlouhodobá likvidita banky. Úkolem tohoto ukazatele bude zabezpečit, aby si banky udržovaly dostatek likvidity k financování svých aktivit v časovém horizontu nejméně jednoho roku. Po bankovních institucích bude požadováno, aby držely dostačující objem dostupných stabilních zdrojů (např. kapitál, preferenční akcie se splatností nejméně jednoho roku).⁴³

Opatření na makroúrovni:

- proticyklický kapitálový polštář - „Cílem je ochránit bankovní sektor před obdobím nadměrného úvěrového růstu, které je zpravidla spojeno právě s nárůstem systémového rizika. Banky tak budou v časech příznivého ekonomického vývoje vytvářet dle stanovených pravidel kapitálovou rezervu, která se bude moci použít v období recese a bude tak tlumit propad úvěrové nabídky.“⁴⁴ Výše proticyklického polštáře může být stanovena od 0 až 2,5% rizikově vážených aktiv a musí mít kvalitu kapitálu CET 1.

⁴² Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. About the BCBC. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/bcbs238.htm>

⁴³ Basel III: the net stable funding ratio. About the BCBC. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d295.htm>

⁴⁴ Autorské články a rozhovory: Polštář, který nepasuje. In: *Česká národní banka* [online]. 2012 [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_120102_gersl_seidler_euro.html

- bezpečnostní polštář - banka je povinna vytvořit bezpečnostní polštář ve výši 2,5% z rizikově vážených aktiv a musí být ve formě CET 1. Získaný kapitál může banka využít ke krytí ztráty, což však znamená omezení možnosti výplaty zisku (dividendy). Bezpečnostní polštář má zamezit vyplácení relativně vysokých dividend v průběhu krizí. To vede k tzv. konzervačnímu efektu, kdy při nedostatečné výši bezpečnostního polštáře bude zisk v bance zakonzervován.⁴⁵

CET 1 - *“Celkový kapitál vyjadřuje vybavenost banky vlastními zdroji (Tier1) a dodatkovými zdroji, tj. časově omezenými zdroji (Tier2), a je snížen o odečitatelné položky. Představuje souhrnný ukazatel, do kterého se promítají veškeré aktivity banky (rozvahové a podrozvahové) i potenciální ztráty, které bance vyplývají ze znehodnocení aktiv (prostřednictvím tvorby opravných položek a rezerv na úkor ztráty).”*⁴⁶

Basel III některé oblasti na základě nových poznatků zdokonaluje, jiné se do regulace nově zahrnují:

- kapitál a ukazatele kapitálové přiměřenosti
- procykličnost
- externí rating (snižuje závislost na ratingu)
- riziko protistrany
- pákový poměr
- posílení likvidity.⁴⁷

Basilejský proces ukazuje způsob, jakým BIS hraje klíčovou roli v podpoře mezinárodní spolupráce mezi měnovými orgány a úředníky finančního dohledu. Tím že BIS nabízí diskuzní fóra mezi centrálními bankami a jinými finančními orgány, pomáhá posílit stabilitu a odolnost globálního finančního systému.

⁴⁵ viz.⁴⁴

⁴⁶ Slovník pojmů - T. Česká národní banka [online]. Copyright © Česká národní banka. [cit. 2018-04-01]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/t.html>

⁴⁷ Basel III: international regulatory framework for banks. About the BCBC. Bank for International Settlements [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=3%7C14%7C572>

4.2 BIS jako centrum ekonomického a měnového výzkumu

Jak již bylo zmíněno, posláním BIS je sloužit centrálním bankám při prosazování měnové a finanční stability, podporovat mezinárodní spolupráci v těchto oblastech a působit jako banka pro centrální banky. Výzkum provádí především pracovníci BIS spolu s hostujícími výzkumníky z centrálních bank a akademické obce. BIS organizuje zvláštní setkání a konference s výzkumníky i akademickými pracovníky centrálních bank. Banka pro mezinárodní platby je centrem pro sdílení statistických informací mezi centrálními bankami a pro publikování různých statistik globálních bankovních, devizových a derivátových trhů.⁴⁹

Statistiky jsou pravidelně publikovány ve výročních zprávách, čtvrtletních přehledech, v sérii dokumentů BIS, pracovních dokumentech (BIS Papers, Working Papers) a také v externích publikacích, jako jsou odborné časopisy. V neposlední řadě na webových stránkách samotné BIS: <http://www.bis.org/> nebo nejnovější zprávy z BIS na Twitteru (@Bis_org).⁴⁸

Ve výročních zprávách Banky pro mezinárodní platby nalezneme nejen údaje o činnosti banky, ale také přehledy o stavu světové ekonomiky a měnového systému. Jsou zde např. údaje o finančních trzích, těžbě a použití zlata i zahraničním obchodě. Euroměnový trh vzhledem ke svému objemu tvoří významnou součást mezinárodního měnového systému. Výroční zprávy také obsahují doporučení, která nejsou závazná, ale jsou směrodatná pro centrální banky členských zemí v oblasti měnové a hospodářské politiky.⁴⁹

⁴⁸ Research at the BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/forum/research.htm>

⁴⁹ viz ¹

5 Postavení BIS v mezinárodním měnovém systému

Od roku 1930 probíhala spolupráce Banky pro mezinárodní platby s centrálními bankami prostřednictvím pravidelných schůzek guvernérů a odborníků z centrálních bank a dalších agentur v Basileji. Kromě podpory spolupráce v oblasti měnové politiky BIS vždy vykonávala klasické bankovní funkce pro komunitu centrálních bank (např. transakce se zlatem a devizovové transakce).⁵⁰

BIS hostí a podporuje mezinárodní skupinu výborů a asociace, kteří se zabývají standardizací a prosazováním finanční stability. Společné umístění v BIS usnadňuje komunikaci a spolupráci mezi těmito skupinami v rámci pravidelného programu schůzí BIS. Omezená velikost těchto skupin přispívá k pružnosti a otevřenosti při výměně informací, což usnadňuje koordinaci a zabraňuje překrývání pracovních programů a jiným nedostatkům.⁵⁰

Hostitelské skupiny v BIS jsou:

- Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS) - celosvětový orgán pro obezřetnostní regulaci bank, který poskytuje fórum pro spolupráci v otázkách bankovního dohledu. Jeho mandátem je posílit regulaci a dohled nad postupy bank na celém světě s cílem upevnit finanční stabilitu.
- Výbor pro globální finanční systém (CGFS) - sleduje a analyzuje obecné otázky týkající se finančních trhů a systémů.
- Výbor pro platby a tržní infrastrukturu (CPMI) - analyzuje a stanovuje standardy pro infrastrukturu plateb, zúčtování a vypořádání.
- Výbor pro trhy - zkoumá fungování finančních trhů.
- Fórum správy centrálních bank - zahrnuje síť správy centrálních bank, která usnadňuje výměnu informací o institucionálních dohodách a Skupinu pro správu centrálních bank, která se zabývá otázkami souvisejícími s navrhováním a provozováním centrálních bank.
- Irving Fisherův výbor pro statistiku centrálních bank (IFC) - řeší statistické otázky, které se týkají centrálních bank, včetně otázek hospodářské, měnové a finanční stability.

⁵⁰ About committees and associations. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/stability.htm?m=3%7C45>

- Rada pro finanční stabilitu (FSB) - sdružení zahrnující ministry financí, centrální banky a další finanční orgány z 25 zemí, které koordinuje práci vnitrostátních orgánů a mezinárodních subjektů a vyvíjí politiku ke zlepšení finanční stability.
- Mezinárodní asociace pojišťoven vkladů (IADI) - stanovuje globální standardy systémů pojištění vkladů, podporuje spolupráci v oblasti pojištění vkladů a ujednání o řešení bank.
- Mezinárodní asociace orgánů dozoru nad pojišťovnami (IAIS) - stanovuje standardy pro odvětví pojišťovnictví, které podporují celosvětově důsledný dohled.
- Institut pro finanční stabilitu (FSI) pomáhá BIS správně pochopit standardy a postupy dohledu na celosvětové úrovni a napomáhat při jejich provádění. FSI pomáhá podporovat meziodvětvovou a přeshraniční spolupráci v oblasti dohledu tím, že usnadňuje diskuse o politice, sdílí postupy a zkušenosti v oblasti dohledu.⁵¹

V současné době se více než 5 000 vedoucích pracovníků a úředníků z centrálních bank a kontrolních agentur účastní každoročního setkání organizovaných BIS.⁵²

Nejdůležitějšími zasedáními v Bance pro mezinárodní platby jsou pravidelná setkání guvernérů a vyšších úředníků členských centrálních bank. Setkání se koná každé dva měsíce v Basileji a poskytují účastníkům příležitost diskutovat o světové ekonomice a finančních trzích, vyměňovat si názory na aktuální otázky týkající se zájmů nebo zájmů centrálních bank. Hlavním posláním těchto setkání je lepší zasvěcenost nejdůležitějších účastníků do vývoje, výzev a politické situace v různých zemích nebo na různých trzích. Atmosféra otevřenosti, upřímnosti a neformálnosti mezi účastníky je pro úspěch setkání v BIS rozhodující.⁵²

Jiná setkání v Bance pro mezinárodní platby se zaměřují na provádění měnové politiky a na dohled nad mezinárodními finančními trhy. BIS také organizuje časté schůzky odborníků v otázkách měnové a finanční stability, jakož i v otázkách technické problematiky, jako jsou právní záležitosti, správa rezerv, systémy IT, interní audit a technická spolupráce.⁵³

⁵¹ viz. 50

⁵² Other BIS-hosted associations. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/comsecr.htm?m=3%7C18>

⁵³ Promoting global monetary and financial stability. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/profile_en.pdf

Prostřednictvím seminářů a workshopů organizovaných Institutem pro finanční stabilitu podporuje BIS šíření práce prováděné dozorovou komunitou. FSI nejen seznamuje supervizory finančního sektoru s doporučeními Basilejského výboru pro bankovní dohled po celém světě, ale také poskytuje i praktické školení pro vedoucí pracovníky.⁵⁴

Jak již bylo zmíněno Banka pro mezinárodní platby má v zastoupení dvě regionální pobočky:

- pro Asii a Pacifik v Hong Kong SAR
- pro Ameriku v Mexiku City.⁵⁴

Pobočky slouží jako střediska pro činnosti Banky pro mezinárodní platby ve svých regionech. Posilují vztahy a podporují spolupráci mezi BIS a regionálními centrálními bankami a orgány dohledu. Obě pobočky podporují výměnu informací a údajů, usnadňují organizaci schůzek a seminářů a také přispívají k finančnímu a hospodářskému výzkumu banky v Americe, v Asii a Pacifiku.⁵⁴

Asie a Pacifik

BIS zřídila své zastoupení pro Asii a Pacifik (Asijský úřad) v SAR Hong Kong 11. 7. 1998. Činnost asijské pobočky vede Asijská poradní rada (ACC). Asijská poradní rada byla založena dne 12. 3. 2001, skládá se z guvernérů členských centrálních bank BIS v asijsko-tichomořské oblasti (Austrálie, Číny, SAR Hong Kongu, Indie, Indonésie, Japonska, Koreje, Malajsie, Nového Zélandu, Filipín, Singapur a Thajska). ACC usnadňuje komunikaci mezi centrálními bankami v regionu a správní radou BIS o záležitostech, které jsou předmětem zájmu pro komunitu centrálního bankovnínictví Asie a Tichomoří. Poskytuje také pokyny pro výzkum a bankovní aktivity asijského úřadu.⁵⁴

Amerika

Zastupení pro Ameriku v Mexico City bylo založeno v roce 2002, aby se dále rozvíjelo aktivity BIS v Americe. Činnost pobočky vede poradní rada pro Ameriku (CCA) a pobočka

⁵⁴ BIS Representative Office for Asia and the Pacific. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/repoffice_asia.htm?m=1%7C7%7C227

byla založena v roce 2008. Skládá se z guvernérů členských centrálních bank BIS v Americe (z Argentiny, Brazílie, Kanady, Chile, Kolumbie, Mexika, Peru a Spojených států).⁵⁵

Pobočka pro Ameriku poskytuje sekretariát třem skupinám, které jsou řízeny poradní radou pro Ameriku:

- Vědecký výbor - organizuje výzkumné konference v oblasti makroekonomiky a měnové politiky.
- Poradní skupina ředitelů pro finanční stabilitu (CGDFS) - podporuje spolupráci v otázkách výzkumu souvisejícího s finanční stabilitou.
- Poradní skupina ředitelů operací (CGDO) - podporuje výměnu názorů a analýzu vývoje finančního trhu a operací centrálních bank.⁵⁵

Měnová a finanční stabilita je předpokladem udržitelného hospodářského růstu a prosperity. Banka pro mezinárodní platby zpřístupňuje část své práce veřejnosti, jako je vlastní analýza problémů měnové a finanční stability, mezinárodní bankovní a finanční statistiky, které podporují tvorbu politik, akademický výzkum a veřejnou diskusi.

BIS je místem, kde se konzultují finanční problémy, jedná se o aktuálních otázkách mezinárodní měnové politiky (ceny zlata, devizové trhy atd.), projednávají se konkrétní kroky na podporu určité měny.

⁵⁵ BIS Representative Office for the Americas. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/repoffice_americas.htm?m=1%7C7%7C226

Závěr

Cílem této bakalářské práce byla analýza finančních operací Banky pro mezinárodní platby a zhodnocení jejího postavení v mezinárodním měnovém systému.

V první části práce je představena Banka pro mezinárodní platby, smlouvy na jejichž základě vznikla, stanovy a organizační struktura. Obsahem druhé části jsou finanční operace, produkty a služby Banky pro mezinárodní platby. V této části je uvedena analýza finančních operací BIS v roce 2007 a 2017. Následně jsou popsána aktiva, pasiva a výkaz zisků a ztrát BIS s grafickým znázorněním.

Další část práce popisuje aktivity BIS od jejího založení až po současnost. Dále je představena Banka pro mezinárodní platby jako centrum mezinárodní měnové spolupráce a jako centrum ekonomického a měnového výzkumu. Poslední částí je postavení BIS v mezinárodním měnovém systému.

BIS byla založena bez právních či politických pravomocí, avšak vždy se považovala za významnou součást mezinárodního bankovního systému. Činnosti Banky pro mezinárodní platby jsou rozsáhlé. BIS je důležitou institucí ve finančním světě a centrem mezinárodní spolupráce v oblasti centrálního bankovníctví a bankovního dohledu s cílem zajistit měnovou a finanční stabilitu. Její činnosti v oblasti standardizace a zavádění regulačních a kontrolních nástrojů do bankovního sektoru a hospodářské politiky států jsou ojedinělé.

K zajištění své bezpečnosti vybudovala BIS značný základní kapitál a dostatečné rezervy. Sleduje investiční strategii zaměřenou na kombinování přínosů diverzifikace s analýzou úvěrových a tržních rizik. Doporučení BIS jsou směrodatná pro každý stát, už jen z toho důvodu, že Banka pro mezinárodní platby vychází z historických zkušeností a poznatků z finančních krizí se kterými se během let setkala. BIS prosazuje přiměřené zisky a udržitelný vývoj při rozumné míře rizik. Proto chce BIS zavést přiměřenou regulaci a kontrolu.

Za nejvýznamnější z těchto opatření považují tzv. kapitálovou přiměřenost. Ukazatel kapitálové přiměřenosti výrazně snižuje rizikovost bankovních obchodů a má také významné dopady na jejich ziskovost. Hodnotu tohoto ukazatele všechny obchodní banky pravidelně

hlásí svojí národní centrální bance. Pravidla kapitálové přiměřenosti se dají považovat za nástroj, který má za cíl zmírnit dopady finanční a ekonomické krize jak na bankovní sektor, tak i na samotné obyvatelstvo.

Role bank je na trhu velmi důležitá a její důležitost se stále zvyšuje. Pro člověka jsou bankovní služby nedílnou součástí života. Finanční trh se stále posouvá výše a používají se nové nástroje, které mohou vytvářet nová rizika. Proto je role BIS v systému nepostradatelná. Svými statistikami a výzkumnou činností se zabývá vytvořením soustavy, která by měla být schopna poznat hrozící krizi a včas na ni upozornit. Pokud by se krizi nedalo předejít, je proto zapotřebí, aby měly banky dostačující rezervy, díky kterým by poté byly schopny krizi překonat.

Podle mého názoru je určitá míra regulace ve vztahu k rizikům nezbytná. Otázkou však zůstává, jakým způsobem a v jakém časovém horizontu budou tato opatření zavedena v jednotlivých státech. Vše bude také záležet i na zodpovědném provádění měnové a finanční politiky centrálních bank těchto států, a samozřejmě bude-li i vedení bank tuto politiku provádět zodpovědně.

Seznam použité literatury

Internetové stránky

74th Annual Report 2003/2004. *Bank for International Settlements* [online]. 2004 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2004e9.pdf>

77th Annual Report 2006/2007. *Bank for International Settlements* [online]. 2007 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

78th Annual Report 2007/2008. *Bank for International Settlements* [online]. 2008 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

79th Annual Report 2008/2009. *Bank for International Settlements* [online]. 2009 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

80th Annual Report 2009/10. *Bank for International Settlements* [online]. 2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/publ/arpdf/ar2010e.htm>.

81th Annual Report 2010/2011. *Bank for International Settlements* [online]. 2011 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

82th Annual Report 2011/2012. *Bank for International Settlements* [online]. 2012 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

83th Annual Report 2012/2013. *Bank for International Settlements* [online]. 2013 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

84th Annual Report 2013/2014. *Bank for International Settlements* [online]. 2014 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW :<https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2007e9.pdf>

85th Annual Report, 2014/15.*Bank for International Settlements* [online]. 2015 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2015e.htm>

86th Annual Report, 2015/16. *Bank for International Settlements* [online]. 2016 [cit. 2018-01-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2016e.htm>

87th Annual General Meeting. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/events/agm2017.htm>

87th Annual Report 2016/17. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-20]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2017e8.pdf>

About committees and associations. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/stability.htm?m=3%7C45>

About the Basel Committee. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/bcbs/aboutbcbs.htm>.

About the BIS - overview. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/index.htm>

Autorské články a rozhovory: Polštář, který nepasuje. In: *Česká národní banka* [online]. 2012 [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_120102_gersl_seidler_euro.html

Bank for International Settlements - Basic texts. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/basictexts-en.pdf>.

Banka pro mezinárodní platby (BIS) - Česká národní banka. [online]. Copyright © Česká národní banka. [cit. 2018-03-01]. Dostupný z WWW: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/bis/

Banking services for central banks. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z WWW: <https://www.bis.org/banking/index.htm>

Basel Committee on Banking Supervision - overview. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/about.htm?m=3%7C14%7C573>

Basel Committee organisation and governance. *Bank for International Settlements* [online]. 2016 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/bcbs/organ_and_gov.htm

Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework. *Bank for International Settlements* [online]. [cit.2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/bcbs107.htm>

Basel III: International regulatory framework for banks. About the BCBC. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=3%7C14%7C572>

Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. About the BCBC. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/publ/bcbs238.htm>

Basel III: The net stable funding ratio. bout the BCBC. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d295.htm>

BCBS publications. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/bcbs/publications.htm>

BIS Constituent Charter. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/charter-en.pdf>.

BIS Chronology 1929-2014. *Bank for International Settlements* [online].2014 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/chronology.htm>

BIS Representative Office for the Americas. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/repoffice_americas.htm?m=1%7C7%7C226

BIS Representative Office for Asia and the Pacific. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/repoffice_asia.htm?m=1%7C7%7C227

Board of Directors. *Bank for International Settlements* [online]. 2018 [cit. 2018-02-15] Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/board.htm>

Brussels protocol. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/protocol-en.pdf>

Convention respecting the Bank for International Settlements. *Bank for International Settlements* [online]. 1930 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/convention-en.pdf>

Financial information. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/financial.htm>

Guide to the BIS archives. *Bank for International Settlements* [online]. 1930 [cit. 2018-03-02]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/arch_guide.pdf

Headquarters Agreement. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/headquart-en.pdf>

Hooverovo moratorium / Vševed. *Encyklopedie Vševed*. [online]. Copyright © [cit. 15.03.2018]. Dostupné z: <http://encyklopedie.vseved.cz/Hooverovo+moratorium>

Interim financial statements as at 30 September 2017. *Bank for International Settlements* [online]. 2017 [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/banking/safinstats170930.pdf>

Other BIS-hosted associations. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/comsecr.htm?m=3%7C18>

Organisation and governance - overview. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-21]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/about/orggov.htm?m=1%7C2>

Promoting global monetary and financial stability. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: https://www.bis.org/about/profile_en.pdf

Slovník pojmů - Operační riziko. *Česká národní banka* [online]. Copyright © Česká národní banka [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecně/slovník/o.html>

Slovník pojmů - T. *Česká národní banka* [online]. Copyright © Česká národní banka. [cit. 2018-04-01]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecně/slovník/t.html>

Slovník pojmů - Úvěrové riziko. *Česká národní banka* [online]. Copyright © Česká národní banka [cit. 2018-02-11]. Dostupný z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/obecně/slovník/u.html>

Statutes of the Bank for International Settlements. *Bank for International Settlements* [online]. 2016 [cit. 2018-03-01]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/about/statutes-en.pdf>.

Statutes of the BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.bis.org/about/statutes-en.pdf>.

Research at the BIS. *Bank for International Settlements* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupný z WWW: <https://www.bis.org/forum/research.htm>

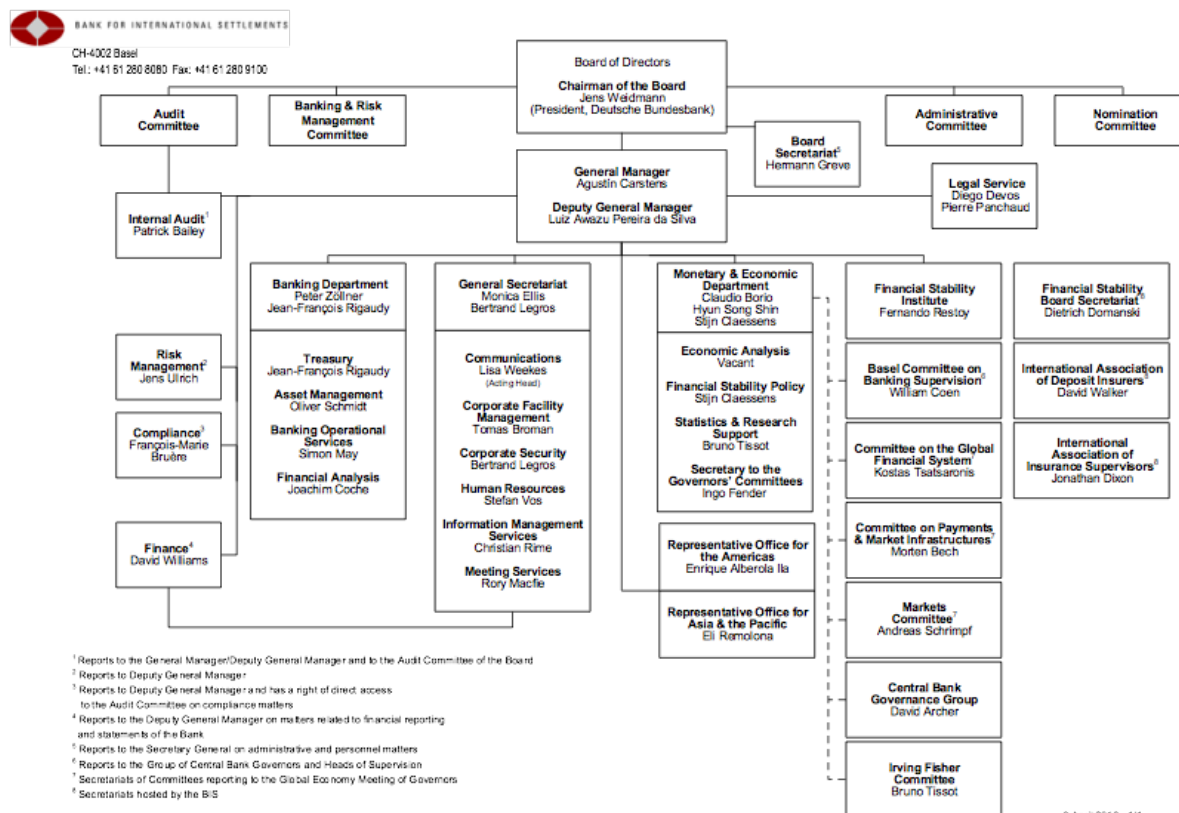
Seznam příloh:

Příloha 1 - Seznam členských centrálních bank BIS.....	1
Příloha 2 - Organizační struktura BIS.....	2
Příloha 3 - Tabulka 3 - Bilance BIS v letech 2007 a 2017.....	3

Seznam členských centrálních bank BIS

Bank of Algeria	Bank of Korea
Central Bank of Argentina	Bank of Latvia
Reserve Bank of Australia	Bank of Lithuania
Central Bank of the Republic of Austria	Central Bank of Luxembourg
National Bank of Belgium	National Bank of the Republic of Macedonia
Central Bank of Bosnia and Herzegovina	Central Bank of Malaysia
Central Bank of Brazil	Bank of Mexico
Bulgarian National Bank	Netherlands Bank
Bank of Canada	Reserve Bank of New Zealand
Central Bank of Chile	Central Bank of Norway
People's Bank of China	Central Reserve Bank of Peru
Bank of the Republic (Colombia)	Bangko Sentral ng Pilipinas (Philippines)
Croatian National Bank	National Bank of Poland
Czech National Bank	Bank of Portugal
Danmarks Nationalbank (Denmark)	National Bank of Romania
Bank of Estonia	Central Bank of the Russian Federation
European Central Bank	Saudi Arabian Monetary Authority
Bank of Finland	National Bank of Serbia
Bank of France	Monetary Authority of Singapore
Deutsche Bundesbank (Germany)	National Bank of Slovakia
Bank of Greece	Bank of Slovenia
Hong Kong Monetary Authority	South African Reserve Bank
Magyar Nemzeti Bank (Hungary)	Bank of Spain
Central Bank of Iceland	Bank of Thailand
Reserve Bank of India	Bank of Thailand
Bank Indonesia	Bank of Thailand
Central Bank of Ireland	Central Bank of the Republic of Turkey
Bank of Israel	Central Bank of the United Arab Emirates
Bank of Italy	Bank of England
Bank of Japan	Board of Governors of the Federal Reserve System (United States)

Organizační struktura Banky pro mezinárodní platby

Tabulka 3 - Bilance BIS v roce 2007 a 2017.

Aktiva	2007 v mil. SDR	2017 v mil. SDR
Hotovostní prostředky	92,40	48 295,50
Zlato a půjčky ve zlatě	15 457,60	27 276,00
Pokladniční poukázky	43 159,30	36 161,70
Cenné papíry zakoupené podle dohod o přeprodeji	61 193,50	43 929,90
Půjčky a zálohy	91 266,00	21 136,80
Vládní a jiné cenné papíry	52 244,00	57 402,50
Neuhrazené pohledávky	1 850,80	5 626,50
Derivátové finanční nástroje	5 473,60	2 220,70
Pozemky, budovy, zařízení	188,00	196,90
Aktiva celkem	270 925,20	242 248,40
Pasiva		
Závazky		
Úložky ve zlatě	13 134,90	9 934,50
Měnové úložky	221 790,10	194 442,40
Finanční deriváty	3878,70	3 242,10
Splatné pohledávky	19 584,10	14 443,50
Ostatní závazky	373,80	1 088,70
Celkové závazky	258 761,60	223 151,20
Základní kapitál		
Splacený kapitál	683,90	698,90
Odečet: Akcie v pokladně	-1,70	-1,70
Statutární rezervy	9 538,50	15 289,90
Účet zisků a ztrát	639,40	827,60
Ostatní majetkové účty	1 303,50	2 282,50
Celková výše vlastního kapitálu	12 163,60	19 097,20
Pasiva celkem	270 925,20	242 248,40